
EU:N ALUEELLA TOIMIVAN NIMISUOJAUKSEN EROT SUOMEN NIMISUOJAUKSEEN

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Bio-ja elintarviketekniikka

Visamäki, kevät 2014

Emmi Strandberg

TIIVISTELMÄ

Nimisuojaus on maailmalla tunnettu elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden suojausjärjestelmä. Uusimman tiedon mukaan maailmalla on tällä hetkellä 1 100 nimisuojaattua tuotetta. Nimisuojaattut tuotteet jakautuvat suojattuun alkuperäisnimitykseen (SAN), suojattuun maantieteelliseen merkintään (SMM) ja aitoon perinteiseen tuotteeseen (APT). Italiassa on eniten maailmassa nimisuojaattuja tuotteita ja Suomi tulee listan häntäpäässä kymmenellä tuotteella.

Tässä työssä pyrittiin selvittämään Euroopan Unionin alueella toimivan nimisuojausjärjestelmän eroja Suomen nimisuojaukseen. Tavoitteen saavuttamiseksi asetettiin kahdeksan tutkimuskysymystä. Työssä sovellettiin Maa- ja metsätalousministeriön jo olemassa olevaa tietoa nimisuojauksesta sekä nimisuojaattujen tuotteiden DOOR-tietokantaa. Työssä on sovellettu myös Ison-Britannian, Italian ja Ruotsin ministeriöiden sivuja.

Työn kokeellisena osuutena toimii nimisuojausten vertailu. Pitkän tutkimustyön jälkeen valikoituivat tässä vertailussa maiksi seuraavat: Italia, Ison-Britannia ja Ruotsi. Vertailukriteereinä tässä osassa ovat nimisuojausten hakuprosessi, lainsäädäntö sekä millä kriteereillä tuote on saanut nimisuojausta. Vertailtavat tuotteet valikoituvat omien opintojen pohjalta yhdeksi juustoksi ja yhdeksi lihavalmisteksi. Aineisto vertailua varten kerättiin ensimmäisistä rekisteröinneistä tähän päivään saakka. Aineiston avulla tehtiin johtopäätökset Suomen nimisuojausten eroista Ison-Britannian, Italian ja Ruotsin nimisuojaukseen.

Suurimmat erot johtuvat nimisuojaattavissa tuotteissa. Työtä tehtäessä huomattiin, että Suomen nimisuojaus on vielä alkutekijöissään. Suomella on paljon kehitettävää, jotta päästäisiin tyydyttävälle tasolle. Perustuen työn tuloksiin tehtiin tulevaisuuden kartoitusta, jolla pyrittiin löytämään mahdollista suuntaa eteenpäin, mutta nimisuojaus on monivuotinen prosessi, joten mitään ei tapahdu hetkessä.

Avainsanat Aito Perinteinen Tuote (APT), Suojattu Maantieteellinen Merkintä (SMM), Suojattu Alkuperäisnimitys (SAN), DOOR, Euroopan komissio

Visamäki

Degree Programme in Biotechnology and Food Engineering

Author

Emmi Strandberg

Year 2014

Subject of Bachelor's thesis

Differences between Finnish name protection
and name protection in the European Union

ABSTRACT

Name protection is a well-known protection system of groceries and agricultural products in the world. According to the latest information, there are 1 100 name protected products in the world at the moment. Name protected products are divided into Protected Designation of Origin (PDO), Protected Geographical Indication (PGI) and Traditional Speciality Guaranteed (TSG). Italy has the biggest number of the name protected products and Finland comes at the end of the list with ten products.

The purpose of this thesis was to investigate differences between the name protection in the European Union and the name protection in Finland through eight research questions. The information on the name protection collected by The Ministry of Agriculture and Forestry was utilized. There is also a database called DOOR which includes all name protected products. This database was used to collect information for comparison.

The experimental part of the thesis was to compare the Finnish name protection in the area of the European Union. After an extensive study the countries to be compared were selected i.e. Great Britain, Italy and Sweden. The criteria to be compared were how to apply, laws which limit name protection and the criteria by which the product gets PDO, PGI or TSG. The products compared are one cheese and one meat product. The material for the comparison was collected from the first registration until today.

The results of the thesis show that the biggest differences are caused by name protected products. It can be concluded that the Finnish name protection is still minimal. Finland has a lot of things to improve to get name protection on a satisfying level. Based on the results of the thesis a survey for the future was made to find the right direction forward, but the name protection process takes many years so nothing will happen just like that.

Keywords

Traditional Speciality Guaranteed (TSG), Protected Geographical Indication (PGI), Protected Designation of Origin (PDO), DOOR, European Commission

Pages

43 p. + appendices 2 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	NIMISUOJAJÄRJESTELMÄ.....	2
2.1	Erilaiset nimisuojausjärjestelmät.....	2
2.2	Nimisuojauksen hakeminen tuotteelle	4
2.2.1	Luokat.....	6
2.3	Nimisuojausprosessin verkosto.....	6
2.4	Nimisuojauksen hyödyt sekä kuluttajalle että yritykselle	8
2.5	Nimisuojaattujen tuotteiden valvonta	9
2.6	Nimisuojaattavaksi tarkoitetut maataloustuotteet ja elintarvikkeet	10
2.7	Nimisuojaukseen liittyvät tietokannat	10
2.7.1	DOOR.....	10
2.7.2	E-BACCHUS	11
3	TYÖN RAJAUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	12
4	TYÖMENETELMÄT	15
4.1	Aineiston keruu	15
4.2	Aineiston analyysi	15
5	TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	16
5.1	Nimisuojatut tuotteet	16
5.2	Eri nimisuojaustavat	19
5.3	Suojattu alkuperäisnimitys	21
5.4	Suojattu maantieteellinen merkintä.....	24
5.5	Aito perinteinen tuote.....	27
5.6	Hakuprosessi	29
6	ERI TUOTERYHMIEN NIMISUOJAUS	33
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	37
8	TULEVAISUUDEN TUTKIMUKSIA JA NÄKYMIÄ	40
	LÄHTEET	42

Liite 1	SAN & SMM
Liite 2	APT

1 JOHDANTO

Nimisuojausjärjestelmä on lapsen kengissä Suomessa. Vuoden 2013 loppuun mennessä vasta kymmenen tuotetta on saanut nimisuojauksen. Viimeisimpänä on rekisteröity Puruveden muikku Suojatun Maantieteellisen Merkinnän-suojausten saavaksi tuotteeksi.

Nimisuojaus on Euroopan Unionin sisällä toimiva järjestelmä, jolla pyritään suojaamaan elintarvikkeita ja maataloustuotteita niiden vakiintuneen nimen väärinkäytöltä sekä nimen väärennöksiltä.

Opinnäytetyö käsitteli vielä lapsen kengissä olevaa nimisuojausta. Aiheesta oli Hämeen ammattikorkeakoulun puutarhatalouden koulutusohjelmassa syksyllä 2013 tehty hanke nimeltään Nimisuojaustuotteet alueellista identiteettiä rakentamassa, jossa pyrittiin kartoittamaan mahdollisia nimisuojaattavia tuotteita Hämeessä. Tämän opinnäytetyöntekijä oli mukana tässä hankkeessa, ja tätä kautta sai tämän aiheen opinnäytetyöhön. Opinnäytetyössä on hyödynnetty tämän hankkeen tietoja sekä tekemääni yleistä yrittäjille tulevaa tietopakettia nimisuojauksesta.

Opinnäytetyö on perustutkimusta nimisuojauksesta ja se koostuu sekä kirjallisesta osasta, että kokeellisesta osasta.. Kirjallisessa osassa selvittiin nimisuojausten perusteita ja siihen liittyvää lainsäädäntöä. Kokeellisessa osassa puolestaan vertailtiin Suomen nimisuojausjärjestelmää Ison-Britannian, Italian ja Ruotsin nimisuojaukseen tuotelähtöisesti. Vertailukriteereinä olivat hakuprosessi, lainsäädäntö sekä millä kriteereillä tuote on saanut hakea nimisuojausta. Vertailutuotteiksi valikoituvat omien opintojeni pohjalta lihavalmisteet ja juustot.

Opinnäytetyössä selvitettiin vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Mikä on nimisuojausjärjestelmä, mitkä ovat tavat nimisuojata tuotteita ja kuinka nimisuojausprosessi toimii?
2. Mistä saa tietoa nimisuojaatuista tuotteista? Miten nimisuojaattuja tuotteita valvotaan ja mitä tuotteita saa nimisuojata?
3. Ketkä voivat hakea tuotteelleen nimisuojausta? Miksi yksittäinen tuottaja ei voi hakea nimisuojausta tuotteelleen?
4. Mitkä lait ja asetukset rajoittavat nimisuojausta?
5. Miten hakuprosessi toimii Euroopassa?
6. Miten Ison-Britannian, Italian ja Ruotsin hakuprosessi eroaa Suomen hakuprosessista?
7. Mitä nimisuojaattuja tuotteita löytyy Isossa-Britanniassa, Italiassa ja Ruotsissa?
8. Millä kriteereillä lihavalmisteet ja juustot ovat saaneet nimisuojauksen Isossa-Britanniassa, Italiassa ja Ruotsissa?

Materiaalit olivat internetistä suurimmaksi osaksi. Työssä myös etsittiin tietoa vieraskielisiltä nettisivuilta sekä käytiin sähköpostikeskustelua liittyen hakuprosesseihin. DOOR-tietokantaa käytettiin nimisuojaattujen tuotteiden etsimiseen.

DOOR-tietokantaa on käytetty apuna selvittäessä eri maiden nimisuojaustavien tuotteita ja mahdollisesti tulevia nimisuojaustavien tuotteita. Tietokannasta on myös etsitty eri nimisuojaustavien alla olevia tuotteita Suomessa, Ruotsissa, Italiassa ja Isossa-Britanniassa.

DOOR-tietokannasta saatujen tulosten analysoimisessa taulukko-/kuviomuotoon apuna toimi Excel-laskentaohjelma. Taulukoilla ja kuvioilla on analysoitu eroja eri maiden välillä nimisuojaustavien tuotteissa sekä määrien eroja eri nimisuojaustavissa.

2 NIMISUOJAJÄRJESTELMÄ

2.1 Erilaiset nimisuojausjärjestelmät

Euroopan Unionissa on vuonna 1993 perustettu nimisuojausjärjestelmä, joka suojaa maataloustuotteita ja elintarvikkeita. Vuoden 2013 loppuun mennessä yli 1100 tuotetta on saanut nimisuojaustavien ja suurimman ryhmän näistä tuotteista muodostavat hedelmät ja vihannekset. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

EU:n nimisuojausjärjestelmällä on tarkoitus suojata elintarvikkeita ja maataloustuotteita niiden vakiintuneen nimen väärinkäytöltä ja nimen väärennöksiltä. Nimisuojaustavien voidaan myös tuottaa symboliarvoa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013) Nimisuojaustavien on myös tavoitteena luoda tuotteelle korkeampi laatu ja ajatellaan, että kuluttaja olisi valmis maksamaan suojatusta tuotteesta enemmän kuin ei-suojatusta samanlaisesta tuotteesta. Nimisuojaus mielletään takeeksi kuluttajalle tuotteen raaka-aineiden ja valmistusmenetelmän tunnettavuudesta. (Anttila 2004)Nimisuojaustavien voivat saada tuotteet, jotka on valmistettu tai tuotettu perinteisesti tietyllä alueella ja/tai tietyllä valmistusmenetelmällä useamman sukupolven ajan. (Anttila 2004) ja nimisuojausjärjestelmästä löytyykin kolme erilaista suojausjärjestelmää.

Suojatusta alkuperäisnimityksessä (SAN) (Kuva 1.) tuotteen tuotanto, jalostus ja käsittely rajataan niin, että sen on tapahduttava tietyllä maantieteellisellä alueella sekä tunnetulla ja vahvistetulla ammattitaidolla. Tuotteen laadussa ja laadun ominaisuuksissa huomataan eroa maantieteellisestä alueesta riippuen. Maailmalta esimerkkejä ovat italialainen Parmigiano Reggiano-parmesaanijuusto ja ranskalainen Normandian-juusto.(Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Kuva 1. Suojattu alkuperäisnimitys (SAN) (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Toinen suojausjärjestelmä on Suojattu maantieteellinen merkintä (SMM) (Kuva 2.), jossa tuotteen tuotannon ja sen maantieteellisen alkuperän on liitettävä toisiinsa tuotanto-, jalostus- tai käsittelyvaiheessa. Nämä antavat tuotteelle erityisluonnetta ja tätä suojausta voidaan soveltaa esim. kinkkuihin, makkaroihin, leikkeleisiin ja oluisiin. Jotta SMM:tä voidaan soveltaa, täytyy nimisuojaavilla tuotteilla olla hyvä maine ja niiden käsittely tapahtua tietyllä maantieteellisellä alueella paikallisten menetelmien mukaan. Tässä suojauksessa osa raaka-aineista on mahdollisuus tuoda alueen ulkopuolelta. Maailmalla tätä suojausmerkintää käyttävät esimerkiksi espanjalainen Navarran parsa ja saksalaiset Aachenin piparkakut. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Kuva 2. Suojattu maantieteellinen merkintä (SMM) (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Aito perinteinen tuote (APT)- suojaus (Kuva 3.) on kolmas vaihtoehto nimisuojaukseen. Tässä suojauksessa ei viitata tuotteen alkuperään vaan tällä pyritään tuomaan esille tuotteen perinteistä koostumusta sekä tuotantotapaa. Tällä nimisuojaustavalla on erityisluonnetodistus, jonka takia tuotetta voidaan valmistaa EU:n alueella mutta tuote on valmistettava tietyn rekisteröidyn valmistusmenetelmän mukaisesti. Maailmalta tunnetuin APT-tuote on italialainen Mozzarella-juusto. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Kuva 3. Aito perinteinen tuote (APT) (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Neuvoston asetuksen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten suojasta 510/2006 2§ säätelee millä säännöillä tuotetta saa kutsua alkuperäisnimityksellä tai maantieteellisellä merkinnällä sekä myös nimityksiä, joita ei voi rekisteröidä. Alkuperäisnimitystä saa käyttää, jos tuote on peräisin kyseessä olevalta alueelta, kyseessä olevalta määrätyltä paikalta tai kyseessä olevasta maasta.

Tuotteen laatu tai ominaisuudet ovat olennaisesti tai yksinomaisesti maantieteellisen ympäristön ansiota tai sen tuotanto, jalostus ja käsittely tapahtuvat rajatulla maantieteellisellä alueella. (Neuvoston asetus 510/2006 1:2§) Maantieteellistä merkintää saa puolestaan käyttää, jos tuote on peräisin joltakin alueelta, määrätystä paikasta tai jostakin maasta. Tuotteen määrätty laatu, maine tai jokin muu ominaispiirre liittyvät olennaisesti tähän maantieteelliseen alkuperään tai tuotteen tuotanto, jalostus ja käsittely tapahtuvat rajatulla maantieteellisellä alueella. (Neuvoston asetus 510/2006 1:2§) Neuvoston asetuksen mukaan nimityksiä, joista on tullut yleisnimityksiä, ei voi rekisteröidä. Samoin nimiä, jotka ovat ristiriidassa kasvilajikkeen tai eläinrodun nimen kanssa, ei voi rekisteröidä alkuperäisnimityksiksi tai maantieteelliseksi merkinnöiksi. (Neuvoston asetus 510/2006 1:3§)

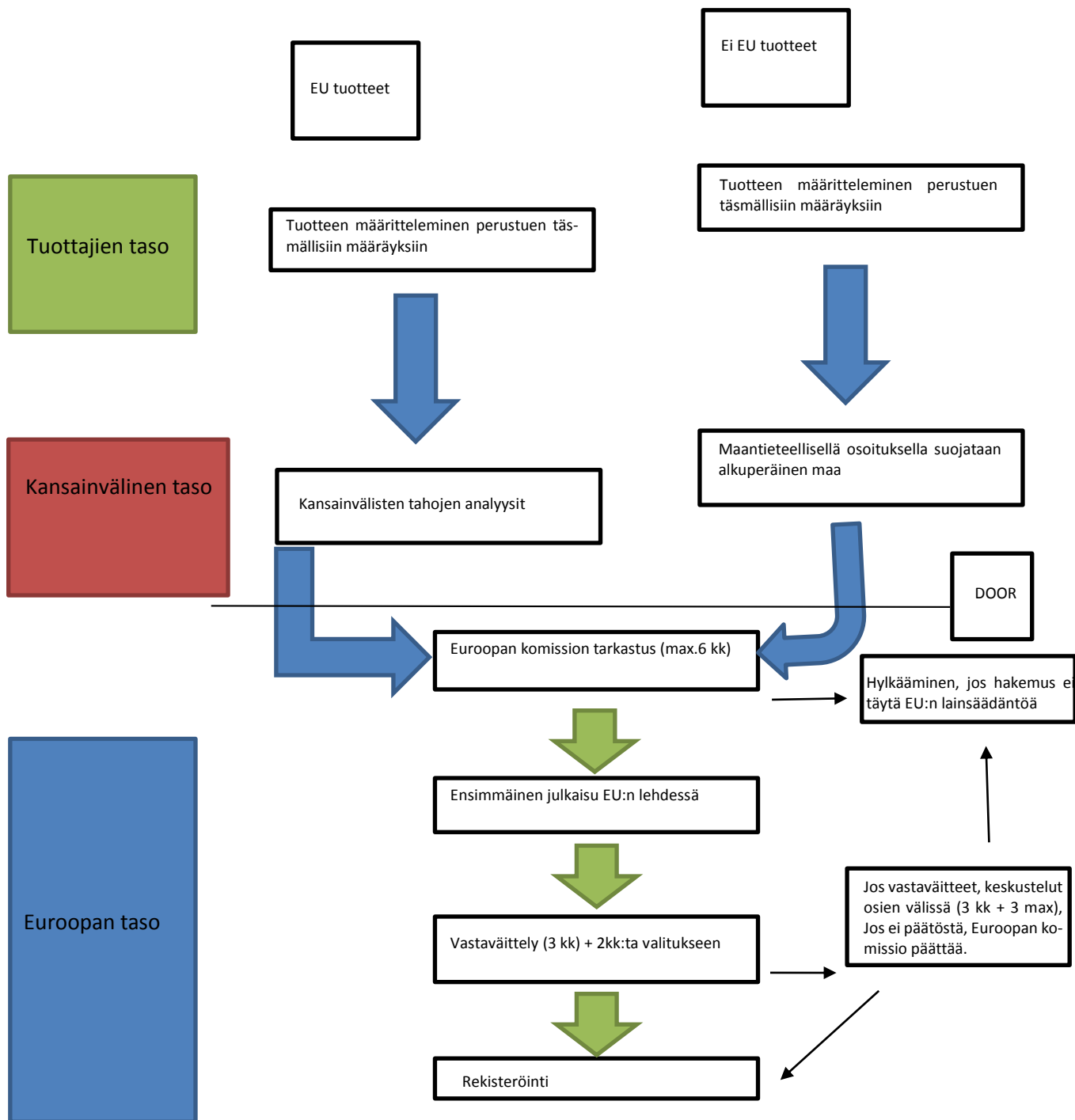
2.2 Nimisuojausten hakeminen tuotteelle

Suojausta saa hakea useampi tuottaja yhdessä tai näitä edustava organisaatio tai järjestö. Yksittäinen tuottaja ei voi hakea tuotteelleen suojaa mutta poikkeustapauksissa tuote saa nimisuojan SAN tai SMM. (MMM 2013) Rekisteröinti on kaksivaiheinen prosessi jossa ensimmäinen vaihe on kansallinen käsittely ja toinen vaihe on käsittely yhteisöllä tasolla sekä komission myönteinen päätös. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Euroopan Unionissa nimisuojausta voi hakea sekä EU:n sisällä olevat maat sekä EU:n ulkopuoliset maat, kuten Euroopan Komission sivuilta löydetty yleinen nimisuojausprosessi kuvaa (Kuvio 1.)

Euroopan Unionin sisäisten maiden kohdalla hakemuksen soveltuvuus tutkitaan paikallisessa ministeriössä, kun taas EU:n ulkopuolisten maiden kohdalla tämä tapahtuu osoittamalla alkuperäinen maa maantieteellisellä osoituksella. Komission tasolla rekisteröinti tapahtuu EU-tuotteille ja Ei EU-tuotteille samalla tavalla eli

1. vaihe: Komission tarkastus (kesto enintään kuusi kuukautta)
2. vaihe: Ensimmäinen julkaisu EU:n lehdessä
3. vaihe: Vastaväittely, joka kestää kolme kuukautta ja kaksi kuukautta vastaväittelyn jälkeen on aikaa valittaa
4. vaihe: Rekisteröinti

Kuvio 1. Nimisuojausprosessi Euroopan Unionin alueella (European Commission 2013)

Tuottajien tasolla tehtäväksi jää laatia hakemus, joka toimitetaan paikalliseen ministeriöön.

Kansainvälisellä tasolla aluksi paikallinen ministeriö selvittää hakemuksesta perustelut nimisuojausten haulle sekä täyttääkö hakeva tuote sille asetetut vaatimukset. Jos nimisuojausta hakeva tuote täyttää sille asetetut vaatimukset, ministeriö laittaa vireille vastaväitemenettelyn, jossa ilmoitus hakemuksesta sekä linkki itse hakemukseen julkaistaan paikallisen ministeriön lehdessä, Suomessa esimerkiksi nämä lehdet ovat Virallinen Lehti ja Tavaramerkki-lehti. Kuukauden sisällä ilmoituksen julkaisemisesta on mahdollisuus esittää väitteitä nimisuojaavasta tuotteesta. Kun kuukausi on

kulunut, ministeriö tekee päätöksensä, joka tullaan julkaisemaan ja johon voi ainoastaan valittamalla hakea muutosta. Jos muutosta ei ole haettu valitusajan kuluessa, ministeriö saa toimittaa hakemuksen sekä ministeriön myönteisen päätöksen komissioon lopullista päätöstä varten. Jos taas päätöksestä on valitettu, hakemus voidaan toimittaa komissioon vasta, kun tuomioistuin on antanut lainvoimaisen ratkaisun. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

Komission tasolla tutkitaan hakemus kuukauden sisällä sen jättämisestä ja voidaan pyytää lisäselvityksiä, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi. Jos komissiossa katsotaan että nimisuojaushakemus täyttää vaatimukset, hakemus julkaistaan EU:n virallisen lehden OJ C-sarjassa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013) Kolmen kuukauden sisällä hakemuksen julkaisemisesta jäsenvaltio, kolmas maa, yksityiset henkilöt tai yritykset voivat vastustaa rekisteröintiä. Jos rekisteröintiä vastustavat yksityiset henkilöt tai yritykset, valitus tulee toimittaa jäsenvaltion vastuuviranomaiselle, joka toimittaa valituksen edelleen komissioon. Kyseinen vastaväite laaditaan komission asetuksen (EY) N:o 1898/2006 liitteessä III esitetyn mallin mukaisesti. Jos vastaväitteitä ei ole, rekisteröidään nimitys ja se julkaistaan EU:n virallisen lehden OJ L-sarjassa. Jos puolestaan vastaväitteitä on esitetty ja komissio on ottanut ne tutkittavaksi, kehoitetaan osapuolia käymään neuvotteluja keskenään. Neuvottelu-aika on kolme kuukautta, jonka aikana osapuolien pitäisi päästä sopimukseen, mutta jos näin ei tapahdu, komissio käyttää hyväkseen komiteamenettelyä noudattaen täytäntöönpanosäädöstä. Tällä säädöksellä hakemus joko hyväksytään tai hylätään. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

2.2.1 Luokat

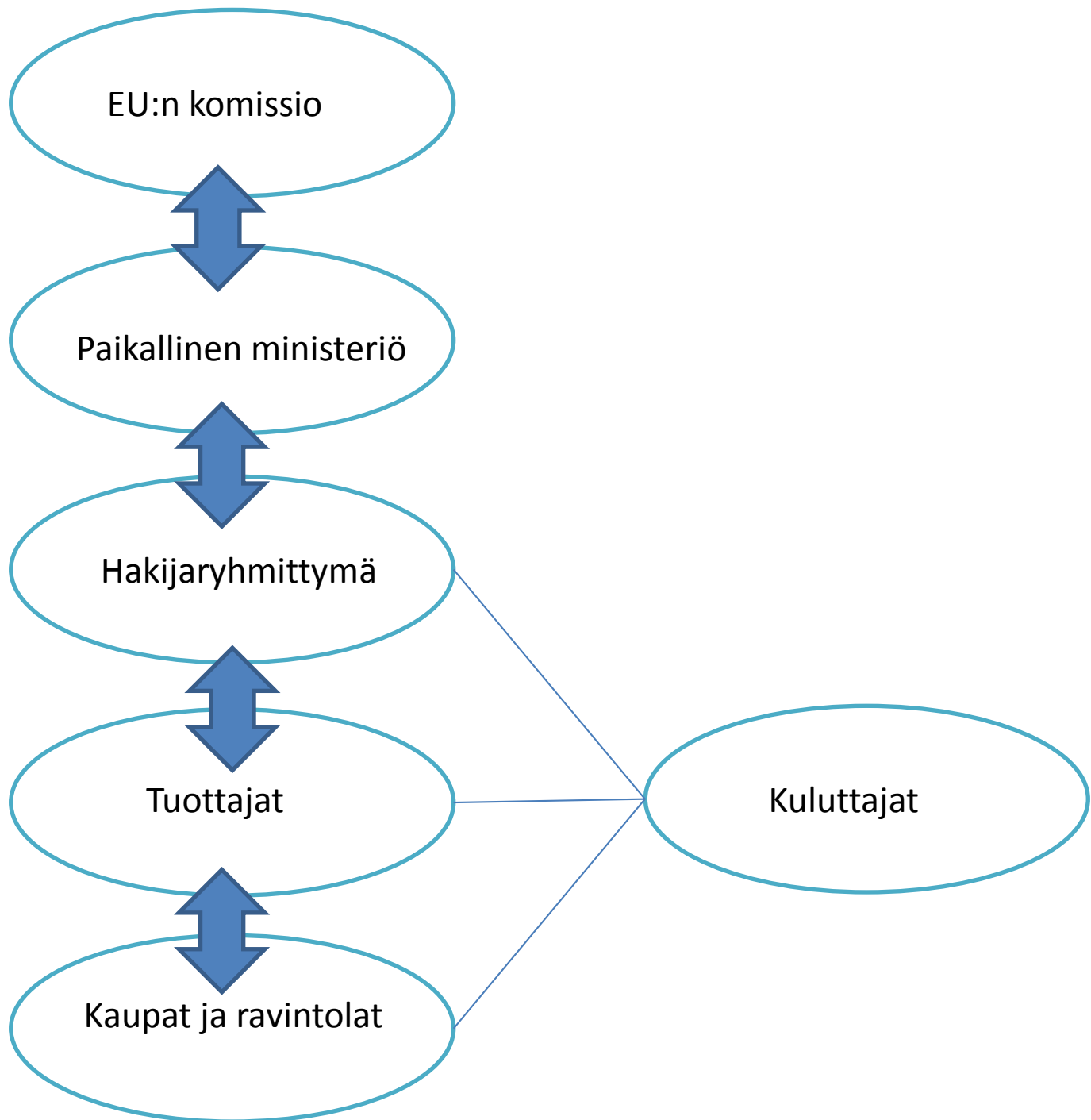
Nimisuojatut tuotteet jaetaan tuotelajien mukaan luokkiin, jotka ovat seuraavanlaiset:

- 1.1 Tuore liha (ja muut eläimen osat)
- 1.2 Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
- 1.3 Juustot
- 1.4 Muut eläinperäiset tuotteet
- 1.5 Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)
- 1.6 Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
- 1.7 Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet
- 1.8 Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet)
- 2.3 Makeis-, leipomo-, konditoria- ja keksituotteet
- 2.4 Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
- 2.7 Pastavalmisteet

2.3 Nimisuojausprosessin verkosto

Nimisuojausprosessissa on oma verkostonsa, johon liittyvät tuotteen jälleenmyyjät, tuottajat, hakijaryhmittymä, maa- ja metsätalousministeriö sekä EU:n komissio. (Turpeinen 2011)

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 2.) on selvitetty nimisuoja verkoston toimijoiden välisiä suhteita.

Kuvio 2. Nimisuoja verkoston toimijat (Turpeinen 2011)

Hakuprosessi on kestoiltaan vuosia, ja tuona aikana paikallinen ministeriö ja EU:n komissio sekä hakijaryhmittymä ovat tiiviissä yhteistyössä. Kun nimisuoja on hyväksytty, siitä tiedotetaan mahdollisuuksien mukaan kaikille tuottajille. Tuottajat, hakijaryhmittymä sekä kaupat ja ravintolat kuuluvat siihen ryhmään, joilta kuluttaja pääosin saa tietoa nimisuojusta tai, joilta kuluttaja kysyy nimisuojusta. Turpeinen, M. tutki gradussaan ”EU:n nimisuoja järjestelmän hyödyntäminen Suomessa” nimisuoja verkoston eri toimijoiden aktiivisuutta nimisuojan käytössä. Tuloksena tästä tutkimuksesta tuli,

että hakijaryhmittymien aktiivisuudessa on eroja. Jotkin ryhmittymät ovat olleet aktiivisesti mukana erilaisissa tapahtumissa markkinoimassa tuotteitaan ja nimisuoja, kun taas puolestaan jotkin tuottajat myyvät nimisuoja-tuotteitaan suoraan kuluttajille. Vähiten tietoa nimisuojausta on mahdollista saada suoraan jälleenmyyjiltä, kaupoista ja ravintoloista. (Turpeinen 2011)

2.4 Nimisuojausten hyödyt sekä kuluttajalle että yritykselle

EU:n nimisuojaajärjestelmällä on tarkoitus suojata elintarvikkeita ja maataloustuotteita niiden vakiintuneen nimen väärinkäytöltä ja nimen väärennöksiltä sekä tarjota kokemus perinteisestä kulttuurista, vaikuttaa tunteisiin ja tuottaa symboliarvoa. EU:n nimisuoja voidaan mieltää ihmisten mielessä toiseksi laatujärjestelmäksi luomun ohella. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013, Strandberg 2013)

Nimisuojausta on hyötyä sekä kuluttajalle että yritykselle. Nimisuojaus on sekä kuluttajan että yrityksen keino korostaa kotimaisuutta tuotteiden perinteisyyden kautta. Suojauksella pystytään lisäämään kuluttajan tietoisuutta arvosta, joka liittyy perinteisiin elintarvikkeisiin sekä vaikuttamaan kuluttajaan ja kuluttajan arvostuksiin. (Tuusjärvi 2013)

Yritys pystyy nimisuojausten avulla suojaamaan brändiään väärinkäytöltä sekä kehittämään brändiä, koska nimisuojauksella on mahdollisuus osoittaa aitoutta ja alkuperää. Yrityksellä on mahdollisuus parantaa liiketoimintamahdollisuuksia nimisuojatun tuotteen osalta. Nimisuojatun tuotteen avulla on mahdollista parantaa imagoa ja siten myös sosiaalista markkinointia. Järjestelmässä on mahdollista siirtää kuluttajien mielikuvat yrityksen muihin tuotteisiin ja brändeihin ja voidaan myös vahvistaa oheistuotteiden ja -palvelujen mahdollisuutta (Tuusjärvi 2013)

Neuvoston asetuksen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten suojasta 1510/2006/13 §:n mukaan rekisteröidyt nimet on suojattu neljältä vaaralta. Ensimmäinen vaara on suora tai välillinen rekisteröidyn nimityksen kaupallinen käyttö tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, siinä määrin kuin tuotteet ovat verrattavissa tällä nimityksellä rekisteröityihin tuotteisiin tai siinä määrin kuin nimityksen käytöllä voi hyötyä suojatun nimityksen maineesta. Toinen vaara on väärinkäyttö, jäljittely tai miellelyhtymät, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty tai siihen on liitetty ilmaisu kuten ”laatu”, ”tyyppi”, ”menetelmä”, ”tuotettu kuten”, ”jäljitelmä” tai muu samankaltainen ilmaisu. Kolmas vaara puolestaan on muut väärät tai harhaanjohtavat merkinnät mitä tulee tuotteen lähtöpaikkaan, alkuperään, tuotteen laatuun tai olennaisiin ominaisuuksiin, jotka on merkitty sisältäen ulkopakkaukseen, mainoksiin tai tuotetta koskeviin asiakirjoihin sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan tuotteen alkuperästä. Neljäs vaara on muut käytännöt, jotka saattaisivat johtaa yleisöä harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen. (Neuvoston asetus 510/2006 1:13§, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1151/2012 1:13§)

2.5 Nimisuojaattujen tuotteiden valvonta

Nimisuojaattuja tuotteita valvotaan tarkasti. Valvontaa, johon kuuluvat rekisteröidyn nimen käyttäminen ja rekisteröintiehtojen valvonta, suorittavat Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) sekä elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetut muut tahot. Muiksi tahoiksi laissa luokitellaan sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, puolustusvoimat, tullilaitos ja rajaeläinlääkärit. (Evira 2011, Elintarvikelaki 23/2006 6:4§)

Jos nimisuojaattuna tuotteena on alkoholijuoma, valvonnan hoitaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira. (Evira 2011)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1151/2012 maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä mukaan unionin alueelta peräisin oleviin tuotteisiin liittyvien suojaattujen alkuperäisnimitysten, suojaattujen maantieteellisten merkintöjen ja aitojen perinteisten tuotteiden osalta tuote-eritelmien tarkistamisesta huolehtii yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen tai yksi tai useampi valvonta elin. Kun taas kyseessä on kolmannelta maasta peräisin oleva tuote, valvontaa suorittavat yksi tai useampi kolmannen maan nimeämisestä viranomaisista ja/tai yksi tai useampi tuotteista sertifioiva viranomainen. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1151/2012 1:37§)

Suomessa valmistettavien tuotteiden kohdalla on erittäin tärkeää pitää huolta, että liitteessä 1 esiintyvät eritelmän vaatimukset täyttyvät tuotekuvauksen, maantieteellisen alueen, alkuperätodisteen sekä tuotantomenetelmän suhteen, kun kyseessä on suojaattu alkuperäisnimitys- tai suojaattu maantieteellinen merkintä-suojaus. Jos taas kyseessä on muualla Euroopan Unionin alueella rekisteröity tuote, kuten Italiassa Parmigiano Reggiano-juusto, valvonnassa tulee varmistaa, ettei tätä tuotetta valmisteta Suomessa. (Evira 2011)

APT-suojausta haettaessa hakijatahon täytyy ilmoittaa, että halutaanko suojata vain eritelmän mukaiselle tuotteelle. Eritelmä on esitetty liitteessä 2. Jos varausta ei ole tehty, samaa nimeä voidaan käyttää myös tuotteissa, jotka eivät täyty eritelmän kriteereitä. Esimerkiksi muista Euroopan Unionin alueella rekisteröidyistä APT-tuotteista, Mozzarella-juuston rekisteröintihakemuksella ei ole varattu nimeä pelkästään eritelmän mukaiselle tuotteelle, joten tätä nimeä voidaan käyttää myös vastaavista tuotteista. Tällaisissa tapauksissa ei voida valvoa eritelmän mukaista koostumusta. (Evira 2011)

Nimisuojaattujen tuotteiden pakkauksissa tulee olla merkinnät ”suojaattu alkuperäisnimitys” (SAN-suojaatut tuotteet), ”suojaattu maantieteellinen merkintä” (SMM-suojaatut tuotteet) tai ”aito perinteinen tuote” (APT-suojaatut tuotteet) tai vaihtoehtoisesti vastaava EU-logo. (Evira 2011)

Mikäli valvonnassa on havaittavissa väärinkäytöstä nimisuojaattujen tuotteiden käytössä, viranomaisen tulee määrätä merkinnät korjattavaksi lyhyen määräajan puitteissa. (Evira 2011)

2.6 Nimisuojaattavaksi tarkoitetut maataloustuotteet ja elintarvikkeet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1151/2012 maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä liitteessä 1 on määritelty nimisuojauskseen soveltuvat maataloustuotteet ja elintarvikkeet. Nämä maataloustuotteet ja elintarvikkeet on myös jaoteltu sen mukaan että mitkä soveltuvat alkuperäisnimitykseen ja maantieteelliseen merkintään ja mitkä taas puolestaan aitoihin perinteisiin tuotteisiin.

Alla olevaan taulukkoon 1 on koottu nämä nimisuojauskseen soveltuvat maataloustuotteet ja elintarvikkeet.

Taulukko 1. Nimisuojauskseen soveltuvat elintarvikkeet ja maataloustuotteet

Suojattava tuote	Suojattu alkuperäisnimitys	Suojattu maantieteellinen merkintä	Aito perinteinen tuote
olut	x	x	x
suklaa ja siitä saadut tuotteet	x	x	x
leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet	x	x	x
kasviuutteista valmistetut juomat	x	x	x
pastavalmisteet	x	x	x
suola	x	x	x
luonnon kumit ja kumiartsit	x	x	
sinappitahnat	x	x	
heinä	x	x	
eteeriset öljyt	x	x	
korkki	x	x	
kukat ja koristekasvit	x	x	
puuvilla	x	x	
villa	x	x	
paju	x	x	
loukutettu pellava	x	x	
nahka	x	x	
turkis	x	x	
höyhen	x	x	
valmisateriat			x

2.7 Nimisuojauskseen liittyvät tietokannat

Nimisuojauskseen liittyvät kaksi tietokantaa: DOOR ja E-BACCHUS. Molemmat tietokannat ovat Euroopan Komission ylläpitämiä.

2.7.1 DOOR

DOOR (Kuva 4.) on nimisuojaattujen tuotteiden tietokanta. Kyseisessä tietokannassa ilmoitetaan maittain rekisteröidyt, julkaistut ja hakemukset jätetty- tuotteet. Tietokannan avulla voidaan myös selvittää että millaisella

hakemuksella nimisuojausta on haettu ja minkä nimisuojaustavan mikäkin tuote on saanut. (European Commission 2013)

MAATALOUS JA MAASEUDUN KEHITTÄMINEN
DOOR

Euroopan komissio > Maatalous ja maaseudun kehittäminen > Maatalous ja elintarvikkeet > DOOR > Browse

- Latest **registered** designations
- Latest **published** designations
- Latest **applied** designations

Asiakirjanumero	Maa	Nimi	Hakemustyyppi	Date	Status
IT/PDO/0006/00990	Italia	Miele Varesino	SAN	01/04/2014	Rekisteröity
PT/PDO/0006/00847	Portugali	Requeijão da Beira Baixa	SAN	01/04/2014	Rekisteröity
BG/TSG/0007/01099	Bulgaria	Луканка Панаторска LUKANKA PANAGYURSKA	APT	28/03/2014	Julkaistu
IT/PGI/0006/01101	Italia	Torrone di Bagnara	SMM	28/03/2014	Julkaistu
ES/PDO/0006/0720	Espanja	Aceite de la Comunitat Valenciana	SAN	27/03/2014	Rekisteröity
ES/PGI/0006/01037	Espanja	"Almendra de Mallorca" / "Almendra Mallorquina" / "Ametlla (...)	SMM	27/03/2014	Rekisteröity
IT/PDO/0117/01102	Italia	Coppa Piacentina	SAN	27/03/2014	Julkaistu
IT/PDO/0117/01104	Italia	Salame Piacentino	SAN	27/03/2014	Julkaistu
HR/PGI/0006/01216	Kroatia	Virovitčka paprika	SMM	26/03/2014	Hakemus jätetty
IT/PDO/0117/01103	Italia	Pancetta Piacentina	SAN	26/03/2014	Julkaistu
ES/PGI/0006/01218	Espanja	Polvorones de Estepa	SMM	24/03/2014	Hakemus jätetty
IT/PGI/0006/01217	Italia	Patata del Fucino	SMM	21/03/2014	Hakemus jätetty
HR/PGI/0006/01216	Kroatia	Slavonski kulen / Slavonski kulín	SMM	20/03/2014	Hakemus jätetty
PL/PGI/0006/1092	Puola	Cebularz lubelski	SMM	19/03/2014	Julkaistu
AT/PDO/0117/01214	Italia	Gorgonzola	SAN	18/03/2014	Hakemus jätetty
SE/PDO/0006/01084	Ruotsi	Upplandskubb	SAN	18/03/2014	Julkaistu

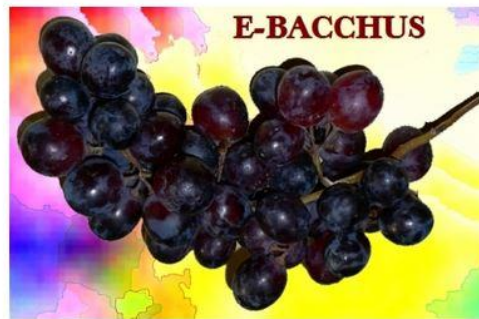
Kuva 4. DOOR-tietokanta (European Commission 6.4.2014)

2.7.2 E-BACCHUS

E-BACCHUS (Kuva 5.) on puolestaan viinitietokanta. Viinitietokannassa on rekisteri alkuperäisnimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä, jotka on suojattu EU:ssa neuvoston asetuksen N:o 1234/2007 mukaisesti. Tietokannassa on myös luettelot niistä EU:n ulkopuolisten maiden viineistä, jotka on varustettu EU:ssa maantieteellisellä merkinnällä tai suojattu alkuperäisnimityksellä EU:n ja kyseisen maan viinikauppaa koskevan kansainvälisen sopimuksen mukaisesti sekä myös luettelot perinteisistä merkinnöistä, jotka on suojattu EU:ssa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 mukaisesti. (European Commission 2013)

E-Bacchus-tietokannassa on

- rekisteri alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä, jotka on suojattu EU:ssa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 mukaisesti,
- luettelot niistä EU:n ulkopuolisten maiden viineistä, jotka on varustettu EU:ssa maantieteellisellä merkinnällä tai suojattu alkuperänimityksellä EU:n ja kyseisen maan viinikauppaa koskevan kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti,
- luettelot perinteisistä merkinnöistä, jotka on suojattu EU:ssa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 mukaisesti.

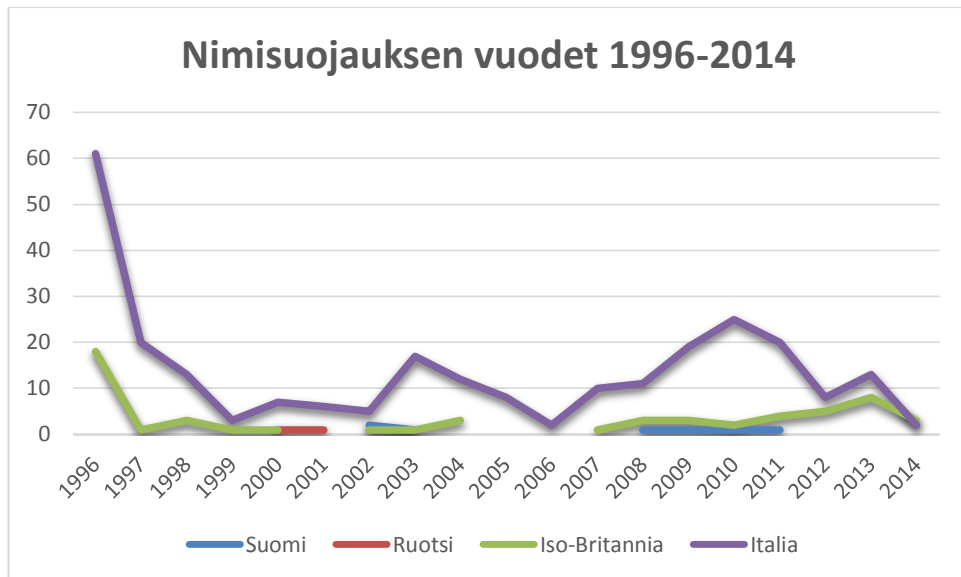
Viimeisin päivitys – Jäsenvaltiot: keskiviikko, 11 joulukuu 2013 17:40:46
Viimeisin päivitys – Yhteisön ulkopuoliset maat: perjantai, 25 tammikuu 2013 17:11:12
Viimeisin päivitys – Perinteinen merkintä: maanantai, 08 huhtikuu 2013 14:58:32
Tietokanta synkronoitu viimeksi: lauantai, 05 huhtikuu 2014 22:01:14
Sivuston kävijämäärä: 6570845 .

Kuva 5. E-BACCHUS-tietokanta (European Commission 6.4.2014)

3 TYÖN RAJAUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Nimisuojaattuja tuotteita löytyy Euroopan Unionin alueella rekisteröitynä yhteensä yli 1 100 tuotetta. Nämä nimisuojaatut tuotteet ovat saaneet SAN, SMM- tai APT-nimisuojauksen. Suurimmat nimisuojaattujen tuotteiden maat ovat Italia ja Ranska.

Kuviosta 3. huomataan, että nimisuojaus toimii sykleittäin. Italiassa nimisuojaus on laskeva trendi ja nimisuojausten määrä on hiipumassa.

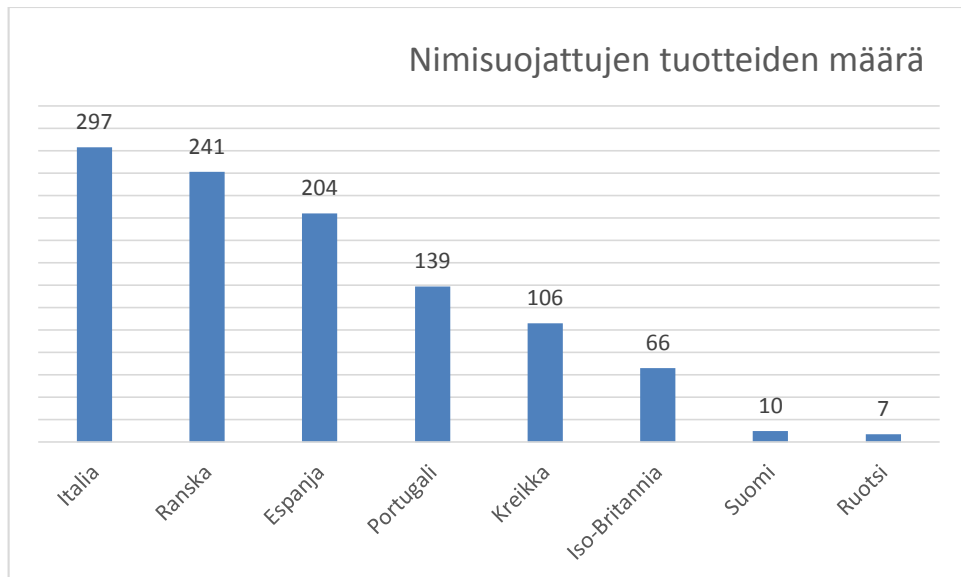
Kuvio 3. Nimisuojausten vuodet 1996–2014 (DOOR 2.4.2014)

Isossa-Britanniassa puolestaan on välissä kausia, jolloin nimisuojaattuja tuotteita ei ole rekisteröity. Suomessa eniten nimisuojausta on tehty 2000-luvun puolella.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli löytää Euroopan Unionin alueella olevan nimisuojausten eroja Suomen nimisuojaukseen. Tavoitteeksi asetettiin myös hakuprosessin, nimisuojaattujen tuotteiden ja hakukriteerien eroavaisuuksien löytäminen.

Tutkimusajankohdaksi valittiin 1996–2014. DOOR-tietokannasta on löydettävissä kaikki nimisuojaatut tuotteet ja näiden tietojen perusteella työtä kohdennettiin kaikkiin nimisuojaattuihin tuotteisiin, ainoastaan SAN-suojaattuihin, ainoastaan SMM-suojaattuihin ja ainoastaan APT-suojaattuihin tuotteisiin.

Työ rajattiin koskemaan Ison-Britannian, Italian ja Ruotsin nimisuojausta. Kuten alla olevasta kuvasta nähdään (kuvio 4.) vertailtavissa maissa on enemmän nimisuojaattavia tuotteita, paitsi Ruotsissa.

Kuvio 4. Nimisuojaattujen tuotteiden määrä EU:n alueella (DOOR 31.3.2014)

Vertailussa etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin tavoitteiden saavuttamiseksi:

1. Miten Ison-Britannian, Italian ja Ruotsin hakuprosessi eroaa Suomen hakuprosessista?
2. Mitä nimisuojaattuja tuotteita löytyy Isossa-Britanniassa, Italiassa ja Ruotsissa?
3. Millä kriteereillä lihavalmistet ja juustot ovat saaneet nimisuojauksen Isossa-Britanniassa, Italiassa ja Ruotsissa?

Iso-Britannia

Isossa-Britanniassa nimisuojaatut 66 tuotetta jakaantuvat lihan ja lihavalmisteiden, juustojen sekä kalojen ja muiden merenelävien kesken. Suurimman osuuden muodostaa liha (21,12 %), kun taas liha muodostaa myös Suomessa leipomotuotteiden ohella suurimman osuuden nimisuojaattavista tuotteista eli 30 %. (ks. sivu 20.) Eniten nimisuojaustavoista Isossa-Britanniassa on käytössä SMM 48 %:lla, kun taas Suomen oloissa suurin prosentti (50 %) löytyy APT:ltä. SAN- nimisuojaus on molemmissa maissa käytössä noin 30 %:lla (Iso-Britannia 35 % ja Suomi 30 %). Suojattua maantieteellistä merkintää Suomessa on 20-prosentilla tuotteista, ja aitoa perinteistä tuotetta puolestaan löytyy 3 % kaikista Ison-Britannian nimisuojaatuista tuotteista. (ks. sivut 22. & 23.)

Lihan ja juuston prosentit kaikista tuotteista vaihtelevat eri suojaustavoilla sekä Suomessa että Iso-Britanniassa. Suomessa suurin prosentti lihatuotteista löytyy SAN-suojauksella (70 %), ja juustoa Suomessa ei olekaan suojattu, kun taas Isossa-Britanniassa juustoja on suojattu sekä SAN-että SMM-suojauksella (47,83 % ja 15,63 %) ja lihaa kaikilla kolmella suojauksella (50 %; 21,74 %; 21,88 %). (ks. sivut 24., 25., 27., 28. & 30.)

Italia

Italiassa on Euroopan eniten nimisuojaattuja tuotteita 297 kappaletta. Suurin osa Italian nimisuojaatuista tuotteista on hedelmiä, vihanneksia tai kasviksia, kun taas Suomessa suurin osa koostuu lihasta. (ks. sivut 20. & 21.)

Suurin Italian nimisuojauksista on SAN-suojauksia (60,46 %), kun taas Suomessa eniten on APT-suojauksia 50 %:lla kaikkien Suomessa tehtävien suojausten määrästä. (ks. sivut 22. & 23.)

Lihavalmisteiden määrä Italian nimisuojauksessa on suurin SMM-suojauksessa (18,63 %) ja hieman pienempi SAN-suojauksessa (13,84 %). Aitona perinteisenä tuotteena lihavalmisteita ei ole Italiassa nimisuojaattu. Juustojen osalta suurin prosentti on SAN-suojatuilla juustoilla eli 56,06 % ja pienin osuus löytyy SMM-suojattuja juustoja (0,98 %). APT-juustoja löytyy myös muutamia. (ks. sivut 26., 27., 29. & 31.)

Suomeen verrattuna Italia on kehittyneempi nimisuojausten kannalta. Italiassa tiedetään, kuinka voidaan hyödyntää maantieteellistä paikkaa tai yhtä ainoaa reseptiä niin, että saadaan kuva, että tämä tuote on valmistettu tai tuotettu vain ja ainoastaan Italiassa.

Ruotsi

Ruotsi on seitsemällä tuotteellaan nimisuojausten häntäpäässä ja kilpailee Suomen kanssa jumbosijasta. Suurimman osan Ruotsin nimisuojaatuista tuotteista muodostavat juustot (14,29 %). SAN-suojattuja valmisteita lihan ja juuston osalta ei Ruotsissa löydy. Suojattua maantieteellistä merkintää löytyy yhdestä juustosta (33,33 %). Kaikki Ruotsin juustot ja lihavalmisteet ovat APT-suojattuja. (ks. sivut 22., 24., 27., 29. & 31.)

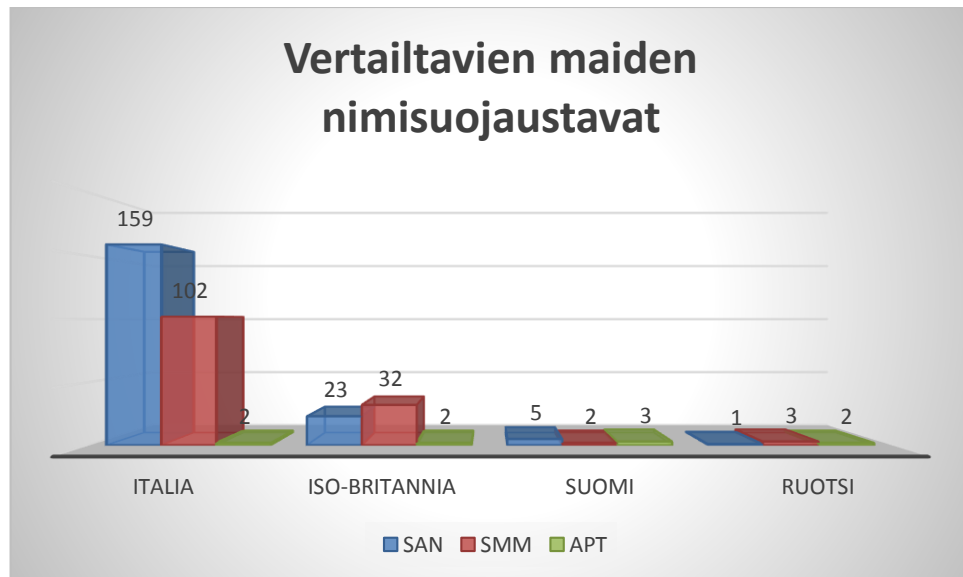
4 TYÖMENETELMÄT

4.1 Aineiston keruu

Aineisto, jota tässä työssä käytettiin, koostui pääasiassa internet-materiaalista. Sivuina hyödyllisiä olivat Maa- ja metsätalousministeriön sivut ja Euroopan Komission sivut. Apuina toimivat myös Italian ministeriön (Ministero Delle Politiche Agricole Alimentari E Forestali) ja Ruotsin nimisuojausta vastaavan viranomaisen (Statens Livsverket) sivut.

4.2 Aineiston analyysi

Analyysi aloitettiin valitsemalla vertailtavat maat ja näissä päädyttiin Isoon-Britanniaan, Italiaan ja Ruotsiin. Valinnan jälkeen selvitettiin DOOR-tietokantaa hyväksikäyttämällä näiden maiden nimisuojaatut tuotteet, niiden jakaantuminen eri tuotelajikohtaisten luokkien mukaan sekä suojaustavan mukaan. Vertailun vuoksi samat selvitykset tehtiin myös Suomesta. Nimisuojaustavoissa on eroja eri maissa, jotka ovat koottuna kuviossa 5.

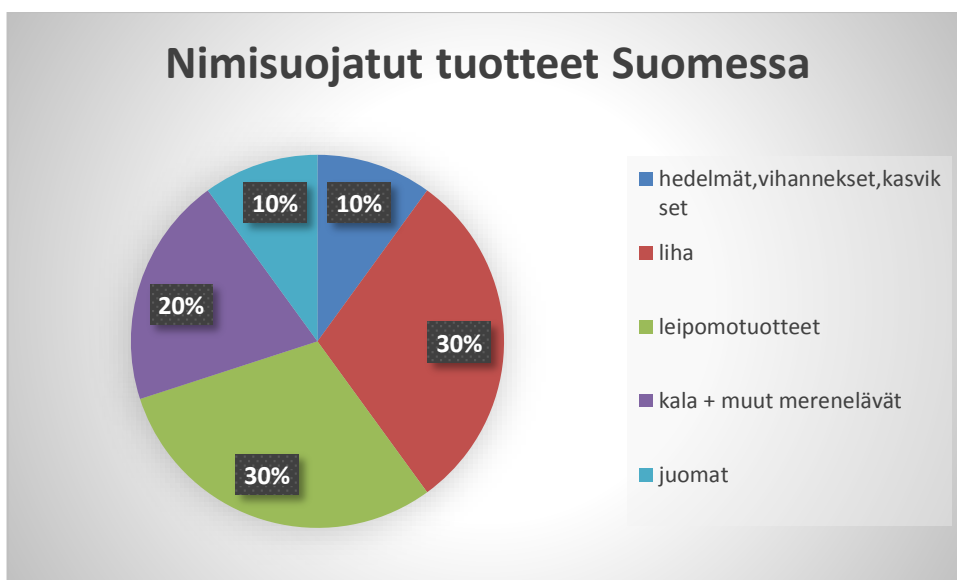
Kuvio 5. Vertailtavien maiden nimisuojaustavat (DOOR 1.4.2014)

Kuviossa 5. esiintyvien arvojen lisäksi perehdyttiin nimisuojausprosessiin näissä maissa. Ajatuksena oli selvittää mahdolliset erot Suomen hakuprosessiin nähden, vaikka Euroopan Unionin maissa prosessi onkin samankaltainen.

5 TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

5.1 Nimisuojatut tuotteet

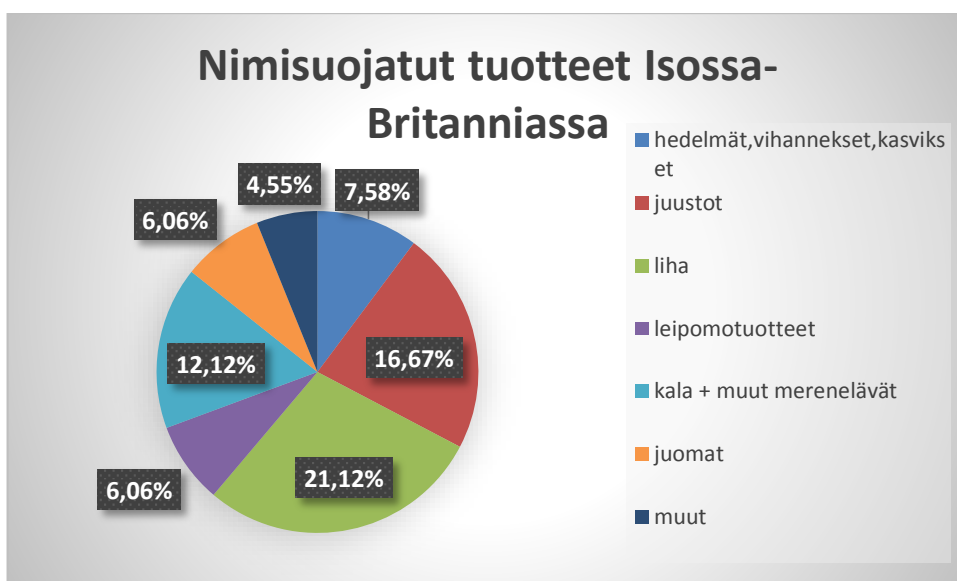
Suomessa on kymmenen nimisuojaattua tuotetta, joista ensimmäinen on nimisuojaattu 24.1.1997. Tämä tuote oli Lapin Puikula-peruna ja se sai Suojatun Alkuperäisnimityksen. Viimeisimpänä nimisuojauksen on saanut Puruveden muikku. Puruveden muikku sai nimisuojauksen joulukuussa 2013. (DOOR 31.3.2014)

Kuvio 6. Nimisuojatut tuotteet Suomessa (DOOR 31.3.2014)

Suurimman osan nimisuojaustuista tuotteista Suomessa muodostavat leipomotuotteet sekä liha ja lihavalmisteen (Kuvio 6.) Kuten kuvio 6. lisäksi hyvin huomataan myös, että juustoja ole nimisuojaattu Suomessa.

Isossa-Britanniassa on tällä hetkellä 66 nimisuojaattua tuotetta. Iso-Britannia on rekisteröinyt ensimmäisen tuotteensa 21.6.1996. Tämä tuote on Rutland Bitter-olut, joka sai suojatun maantieteellisen merkinnän. Viimeisimpänä puolestaan on rekisteröity 15.1.2014 Anglesey Sea Salt, jonka hakemustyyppinä oli suojattu alkuperäisnimitys. Tällä hetkellä useita hakemuksia on jätetty, mutta ne kaikki odottavat julkaisua syystä taikka toisesta. (DOOR 31.3.2014)

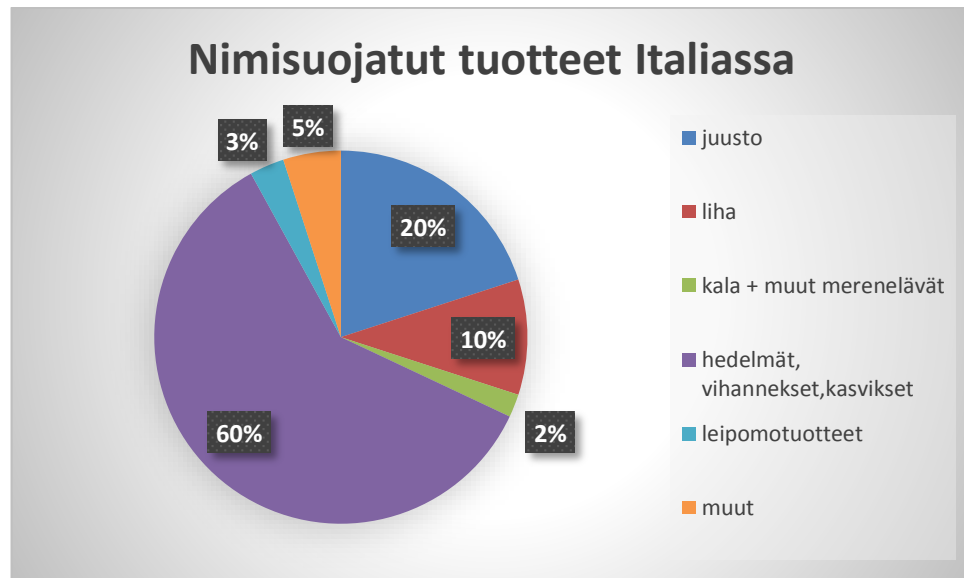
Kuvio 7. Nimisuojatut tuotteet Isossa-Britanniassa (DOOR 31.3.2014)

Ison-Britannian nimisuojatut tuotteet koostuvat suurimmaksi osaksi lihasta, juustoista sekä kaloista ja muista merenelävistä (Kuvio 7.)

Italia on edistynein maa nimisuojauksella ja tällä hetkellä siellä on 297 nimisuojaattua tuotetta. Ensimmäinen Italiassa nimisuojaattu tuote on Arancia Rossa di Sicilia, joka kuuluu luokkaan 1.6 eli hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina. Hakemustyyppiltään tämä tuote on SMM eli suojattu maantieteellinen merkintä ja tuote rekisteröitiin 21.6.1996.

Uusimpana puolestaan on rekisteröity 14.3.2014 Strachittunt-juusto, joka sai suojattu alkuperäisnimitys-suojauksen.

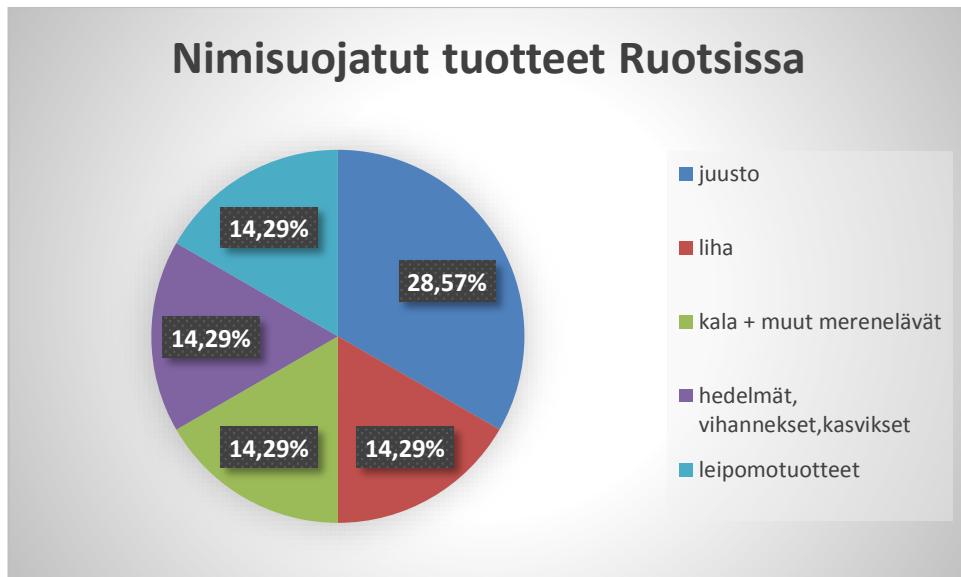
Viimeisimpänä on julkaistu 18.3.2014 Torrone di Bagnara, joka kuuluu leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteisiin ja, jolle on haettu suojattua maantieteellistä merkintää. (DOOR 1.4.2014)

Kuvio 8. Nimisuojatut tuotteet Italiassa (DOOR 31.3.2014)

Yllä olevassa kuviossa 8. on kuvattu, miten nimisuojatut tuotteet Italiassa jakautuvat tuoteryhmittäin. Kuten kuviosta voidaan päätellä, suurimman ryhmän muodostavat hedelmät, vihanneksen ja kasvikset. Näiden osuus tuotteista on 60 %. Toiseksi suurimman osan muodostavat juustot 20 %:lla ja kolmanneksi suurimman liha 10 %:lla.

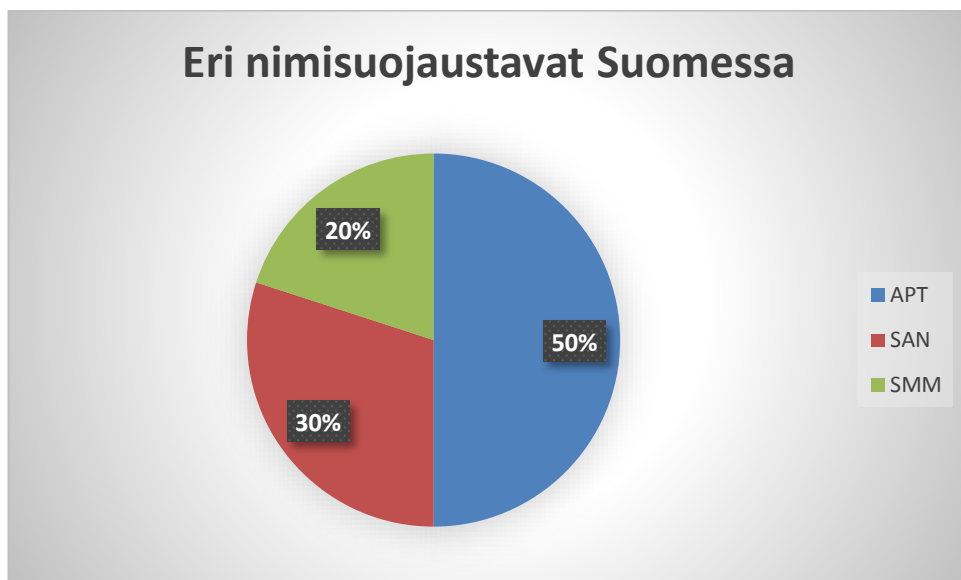
Ruotsissa nimisuojaattuja tuotteita on seitsemän ja ensimmäinen nimisuojausten saanut tuote on Svecia-juusto, joka sai 25.11.1997 suojatun maantieteellisen merkinnän. Viimeisimpänä puolestaan nimisuojausten sai Kalix Ljörom, joka kuuluu luokkaan 1.7. eli tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet. Tämä tuote rekisteröitiin 13.11.2010 suojatuksi alkuperäisnimitykseksi. 18.3.2014 julkaistiin Upplandskubb, joka haakee suojattua alkuperäisnimitystä. (DOOR 1.4.2014)

Kuvio 9. Nimisuojatut tuotteet Ruotsissa (DOOR 31.3.2014)

Ruotsissa on kaiken kaikkiaan nimisuojaattuja tuotteita seitsemän. Yllä olevasta kuviosta 9. nähdään, kuinka nämä seitsemän tuotetta ovat jakaantuneet. Suurin prosentti nimisuojausta on juustoilla.

5.2 Eri nimisuojaustavat

Kuvio 10. Eri nimisuojaustapojen jakaantuminen Suomessa (DOOR 31.3.2014)

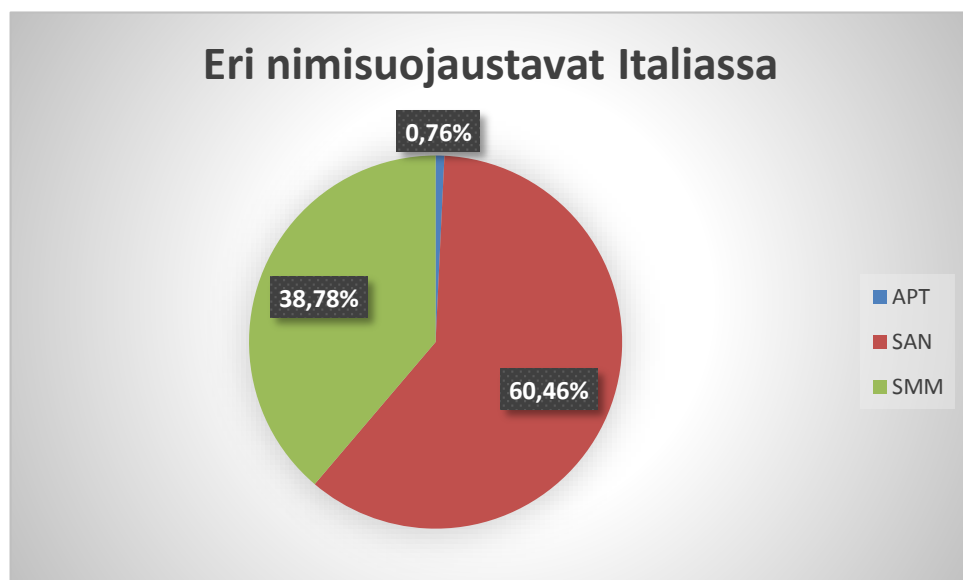
Yllä olevasta kuviosta (Kuvio 10.) nähdään, että Suomessa puolet nimisuojaatuista tuotteista ovat suojaukseltaan Aitoja perinteisiä tuotteita. Aitoja perinteisiä tuotteita ovat Suomessa karjalanpiirakka, kalakukko ja sahti. Suojattua alkuperäisnimitystä on 30 % kaikista Suomen nimisuojaatuista tuotteista ja suojattua maantieteellistä nimitystä 20 %. Kitkan viisas, erilaisen Lapin poron lihat ja Lapin Puikula-niminen peruna ovat Suomessa saa-

neet suojatun alkuperäisnimityksen. Puolestaan Kainuun rönttönen ja uusimpana nimisuojustavina tuotteena tullut Puruveden muikku ovat saaneet suojatun maantieteellisen merkinnän.

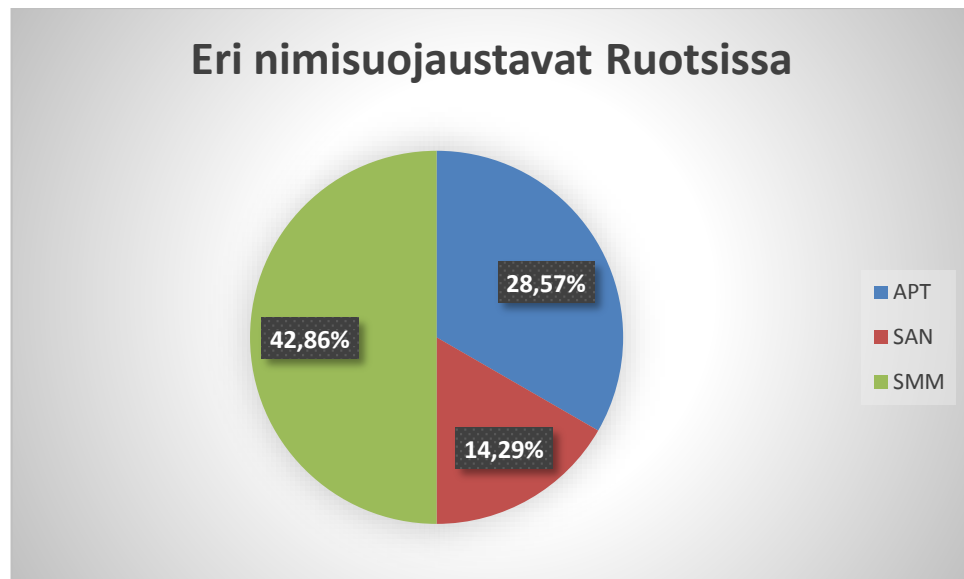
Kuvio 11. Eri nimisuojaustapojen jakaantuminen Isossa-Britanniassa (DOOR 31.3.2014)

Kuten kuviosta 11. nähdään, melkein puolet maan nimisuojustavista tuotteista on saanut Suojatun maantieteellisen merkinnän. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi Cornish Pasty ja Scottish Farmed Salmon. Toiseksi suurimman osan nimisuojustavista tuotteista muodostavat SAN-suojatut, kuten Fal Oyster ja Cornish Clotted Cream. Vain 3% Ison-Britannian nimisuojustavista tuotteista ovat Aitoja perinteisiä tuotteita ja tähän pieneen ryhmään kuuluu esimerkiksi Traditional Farmfresh Turkey.

Kuvio 12. Eri nimisuojaustapojen jakaantuminen Italiassa (DOOR 31.3.2014)

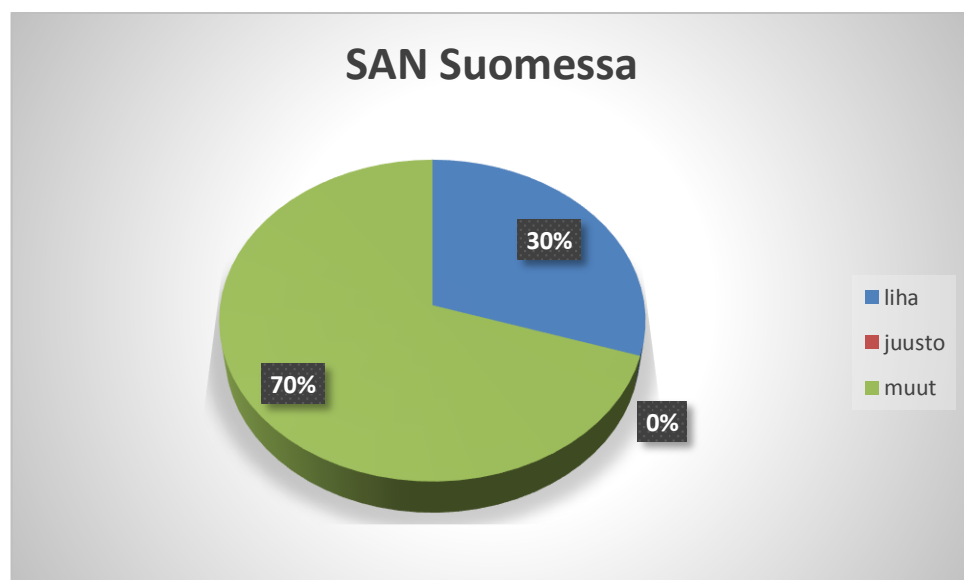
Kuten kuviosta 12. nähdään, Italiassa suurin nimisuojaustapa on SAN eli suojattu alkuperäisnimitys. Suurin osa Italian juustoista ja lihavalmisteista ovat saaneet joko SAN- tai SMM-merkinnän.

Kuvio 13. Eri nimisuojaustapojen jakaantuminen Ruotsissa (DOOR 31.3.2014)

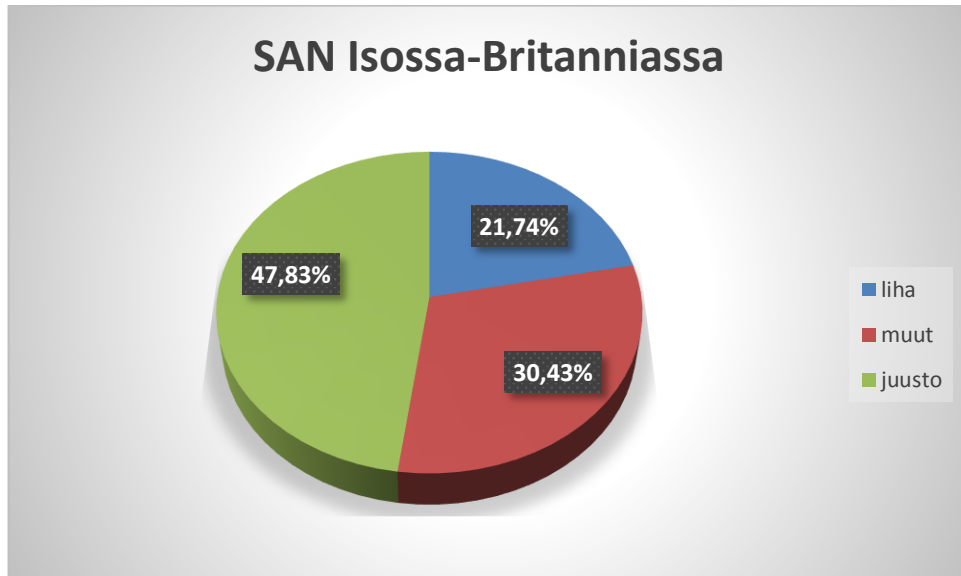
Noin puolet Ruotsin nimisuojaustuista tuotteista on suojattu maantieteellisellä merkinnällä. Tällainen tuote on esimerkiksi Skånsk spettekaka. Toiseksi suurimman osan suojauksia muodostaa APT-suojaus, jonka tuotteita ovat Hushållsost ja Falukorv. Yhden viidenneksen muodostaa puolestaan SAN-suojaus, jonka tuote on Kalix Löjrom. (Kuvio 13.)

5.3 Suojattu alkuperäisnimitys

Kuvio 14. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu alkuperäisnimitys-tuotteista Suomessa (DOOR 31.3.2014)

Kuviossa 14. on esitetty lihan ja juuston osuus kaikista SAN-tuotteista Suomessa. Kuten tästä huomataan, juustoa ei ole suojattu Suomessa. Lihaa on suojattu yhden kolmasosan kaikesta suojauksesta ja tämä liha on lapin poroa.

Kuvio 15. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu alkuperäisnimitys-tuotteista Isossa-Britanniassa (DOOR 31.3.2014)

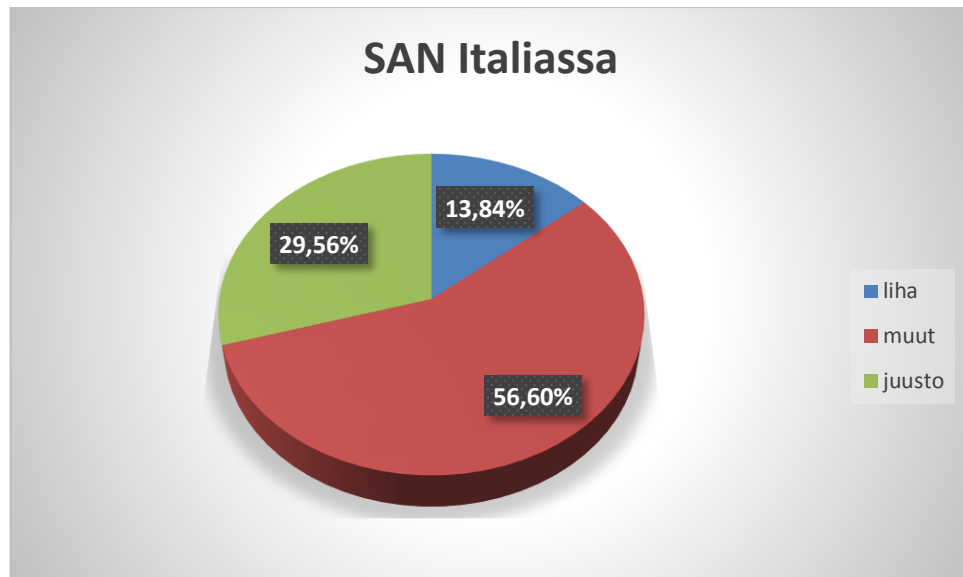
Suojatusta alkuperäisnimityksestä lihatuotteiden osuus on noin yksi kolmannes koko määrästä Ison-Britannian nimisuojaetuista tuotteista, ja juustojen noin puolet (Kuvio 15.) Alla on listaa juustoista ja lihoista, jotka kuuluvat tämän suojauksen piiriin.

juustot:

- Staffordshire Cheese
- White Silton Cheese, Blue Silton Cheese
- West Country farmhouse Cheddar Cheese
- Beacon Fell traditional Lancashire Cheese
- Swaledale Cheese
- Swaledale ewes' cheese
- Single Gloucester
- Bonchester cheese
- Buxton blue
- Dovedale cheese

lihat:

- Shetland Lamb
- Orkney beef
- Orkney lamb
- Isle of Man Manx Loaghtan Lamb
- Lakeland Herdwick

Kuvio 16. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu alkuperäisnimitys-tuotteista Italiassa (DOOR 31.3.2014)

SAN eli suojattu alkuperäisnimitys on Italian yleisin suojaustapa. Kuten kuviossa 16. nähdään, lihan osuus on yksi kuudesosa koko tuotteiden määrästä ja juustojen on puolestaan noin yksi viidesosa.

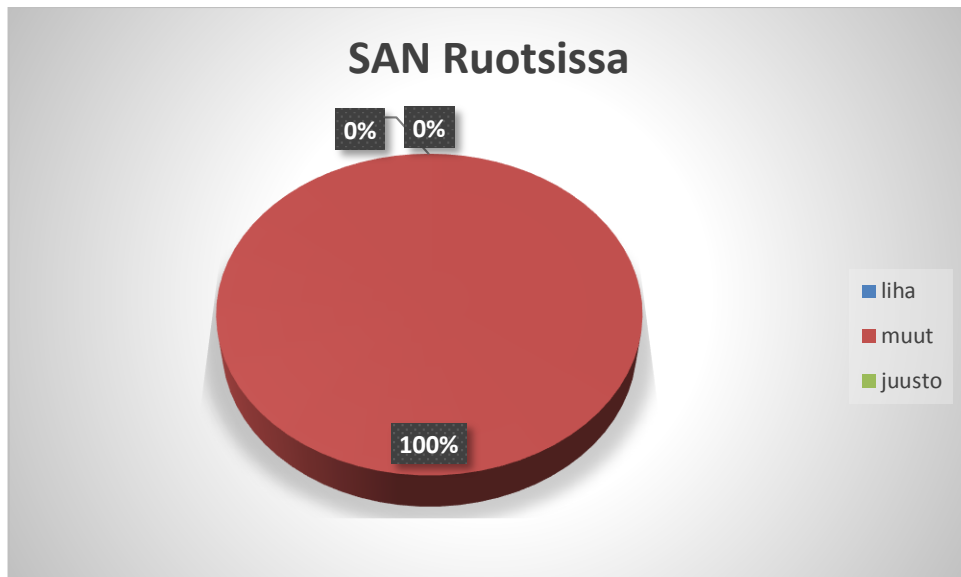
Alla on listattu juustoja ja lihavalmisteita, jotka kuuluvat SAN-piiriin:

juustot:

- Strachitunt
- Provolone del Monaco
- Parmegiano Reggiano

lihavalmisteet:

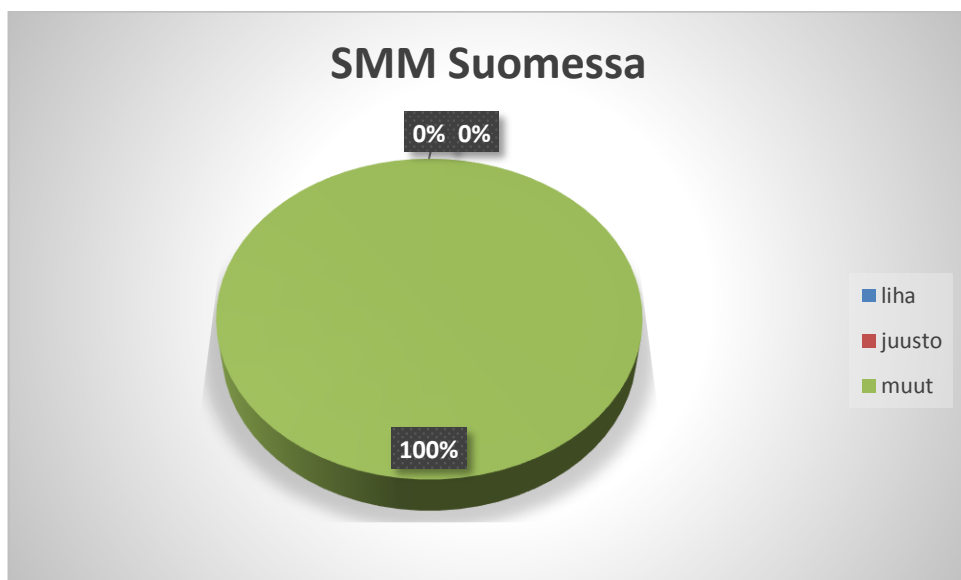
- Cinta Senese
- Crudo di Cuneo
- Prosciutto di Parma
- Prosciutto di Modena

Kuvio 17. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu alkuperäisnimitys-tuotteista Ruotsissa (DOOR 31.3.2014)

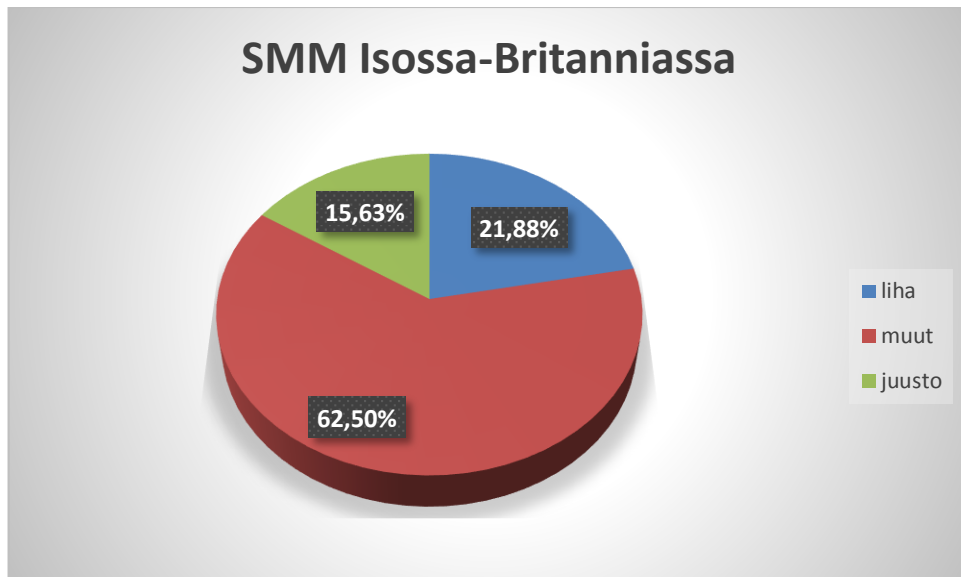
Kuten yllä olevasta (kuvio 17.) nähdään, ettei yksikään liha tai juusto ole SAN-suojattu Ruotsissa.

5.4 Suojattu maantieteellinen merkintä

Kuvio 18. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu maantieteellinen merkintä-tuotteista Suomessa (DOOR 31.3.2014)

Suomen kahdesta SMM-nimisuojausta tuotteesta kumpikaan ei ole juustoa tai lihaa. Nämä nimisuojaatut tuotteet ovat Kainuun rönttönen ja Puruveden muikku, kuten kuviosta 18. nähdään.

Kuvio 19. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu maantieteellinen merkintä-tuotteista Isossa- Britanniassa (DOOR 31.3.2014)

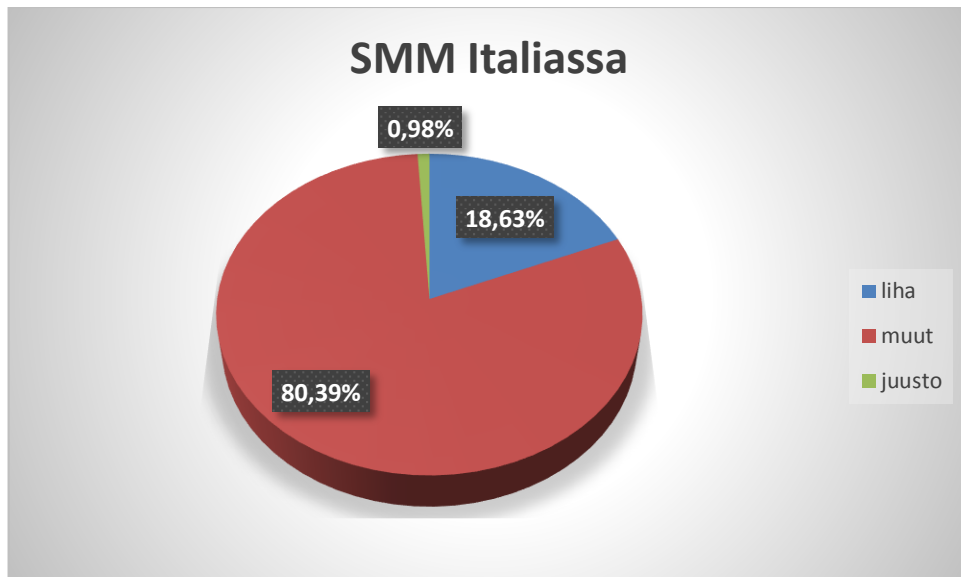
Yllä oleva kuvio 19. esittää lihojen ja juustojen osuutta kaikista Ison-Britannian Suojattu maantieteellinen merkintä-tuotteista. Runsaasti yli puolet SMM-suojauksen saaneista ovat muita tuotteita kuin lihaa tai juustoa. Noin yksi neljännes on lihaa ja noin yksi kuudesosa juustoa. Alla on listattuna SMM-suojauksen saaneet juustot ja lihat.

juustot:

- Yorkshire Wensleydale
- Orkney Scottish Island Cheddar
- Exmoor Blue Cheese
- Dorset Blue Cheese
- Teviotdale Cheese

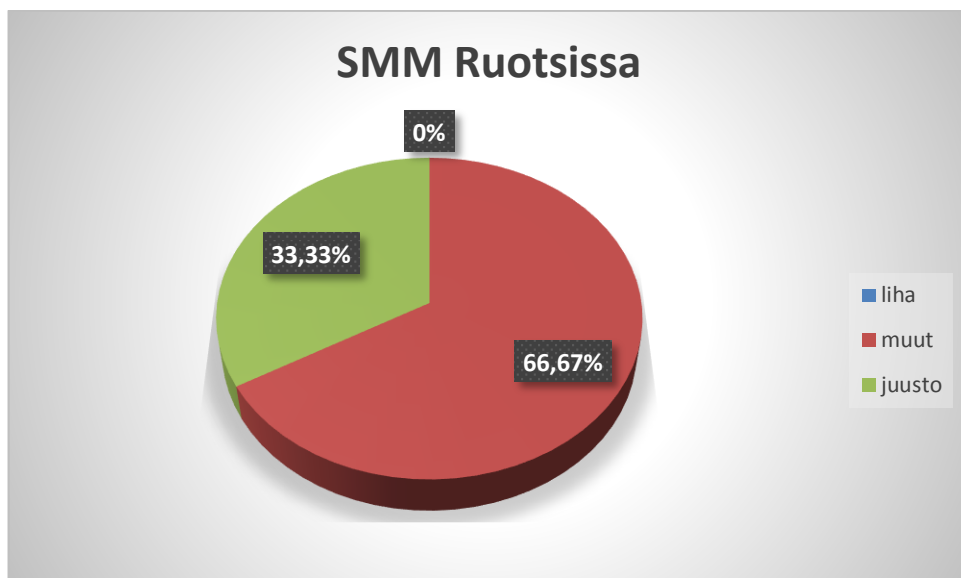
lihat:

- West Country Lamb
- West Country Beef
- Scotch Lamb
- Scotch Beef
- Welsh Lamb
- Welsh Beef

Kuvio 20. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu maantieteellinen merkintä-tuotteista Italiassa (DOOR 31.3.2014)

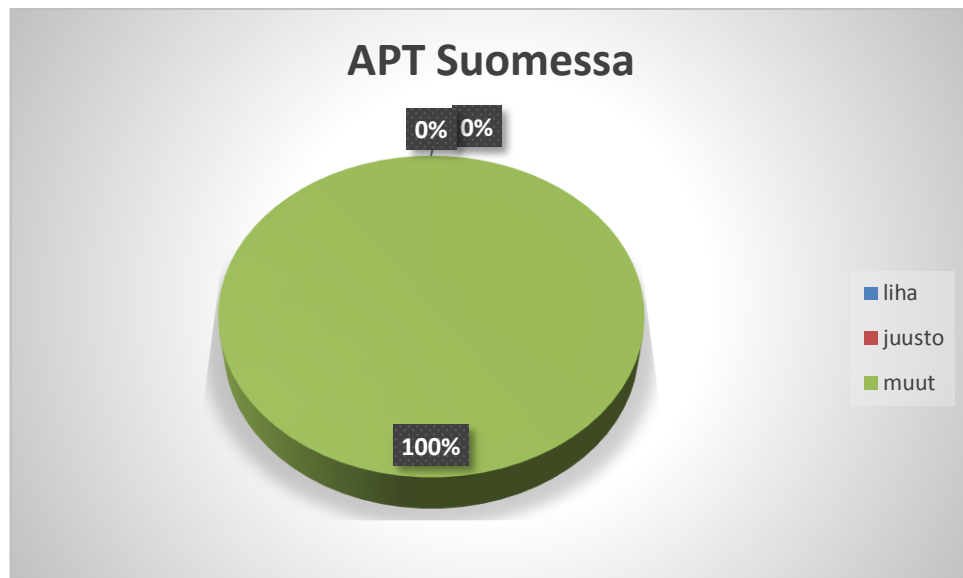
Kuviossa 20. on esitetty lihavalmisteen ja juustojen osuus koko SMM-tuotteiden määrästä. Kuvion avulla nähdään että juustojen osuus tässä suojausryhmässä on erittäin pieni ja DOOR-tietokannasta voidaan löytää vain yksi juusto, Canestrato di Moliterno, joka kuuluu tähän suojaukseen. Lihavalmisteen määrä tässä suojauksessa on hieman isompi ja lihat kattavat sekä raakalihat että lihavalmistet.

Kuvio 21. Lihan ja juuston osuus kaikista Suojattu maantieteellinen merkintä-tuotteista Ruotsissa (DOOR 31.3.2014)

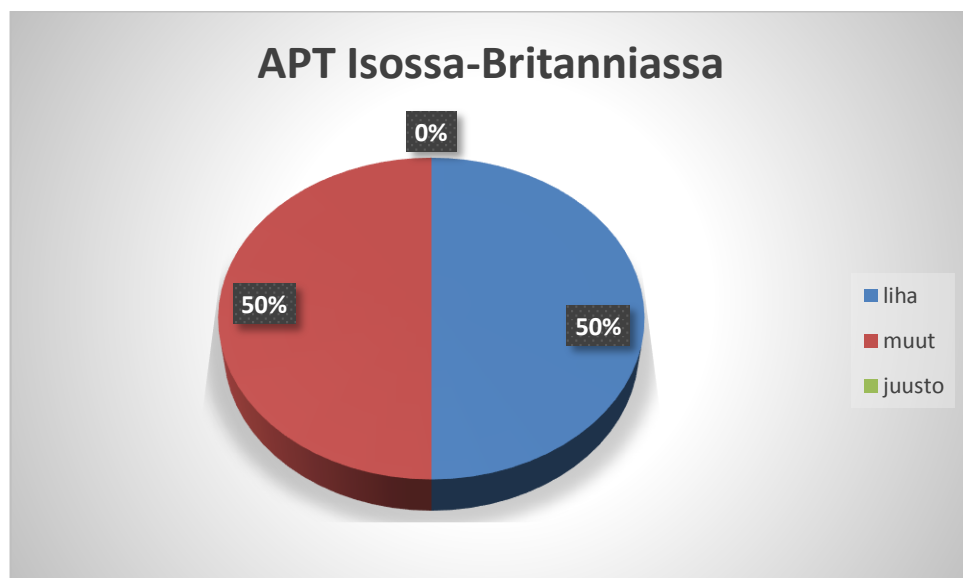
Suojattu maantieteellinen merkintä on vain yhdellä juustolla Ruotsissa, Svecialla. Lihavalmistesta SMM-merkintää ei löydy. Kuviossa 21. nähdään selvästi, kuinka muita tuotteita on nimisuojaattu Ruotsissa SMM-merkinnällä verrattuna juustoihin ja lihavalmistisiin.

5.5 Aito perinteinen tuote

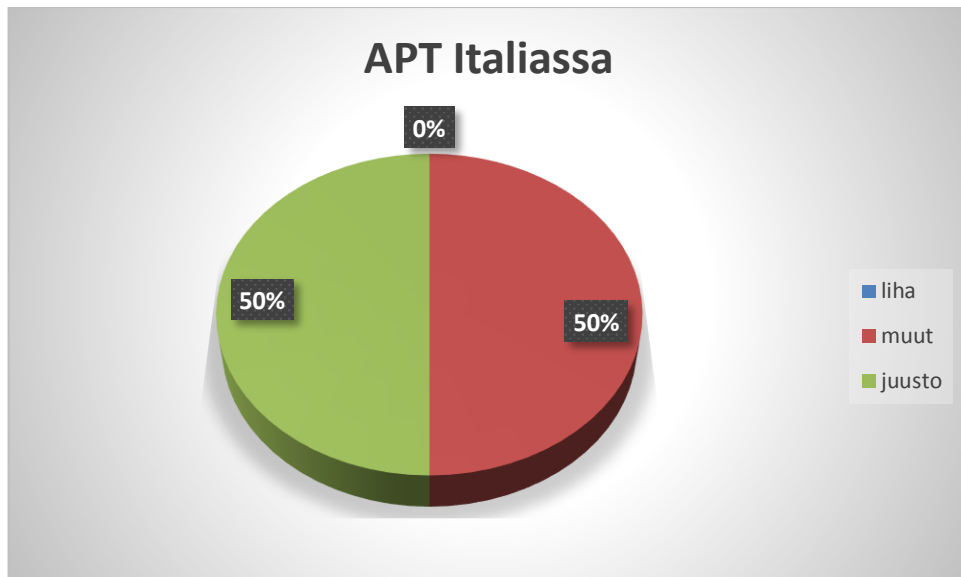
Kuvio 22. Lihan ja juuston osuus kaikista Aito perinteinen-tuotteista Suomessa (DOOR 31.3.2014)

Suomessa ei ole nimisuojaattu lihaa eikä juustoa Aito perinteinen tuote-suojauskellakaan (Kuvio 22.) Tällä suojauksella on suojattu leipomo- ja juomateollisuutta.

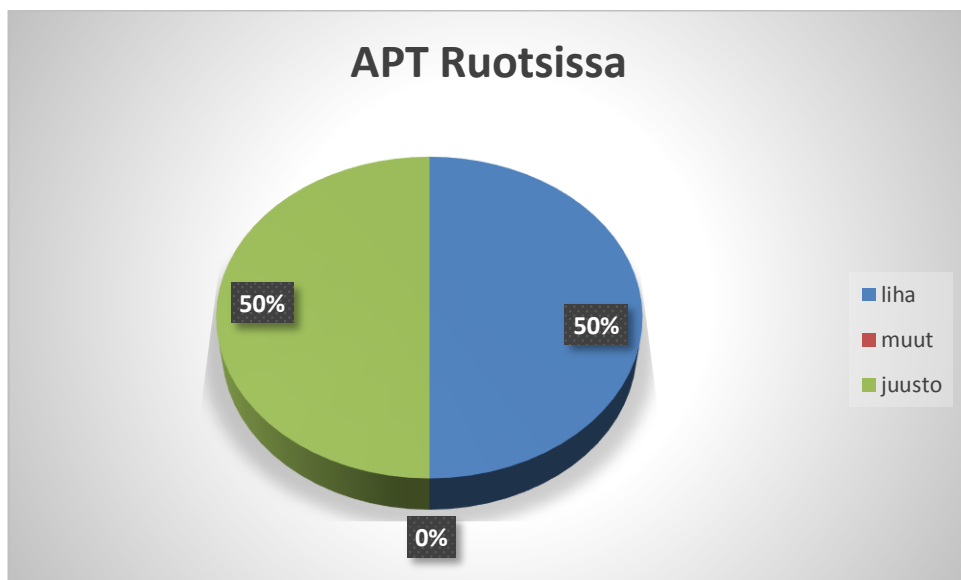
Kuvio 23. Lihan ja juuston osuus kaikista Aito perinteinen- tuotteista Isossa-Britanniassa (DOOR 31.3.2014)

Isossa-Britanniassa yksikään juusto ei ole saanut ATP-suojausten, kuten kuvio 23 näyttää.. Lihoista vain yksi on saanut kyseisen suojauksen ja se on Traditionally Farmed Gloucestershire Old Spots Pork.

Kuvio 24. Lihan ja juuston osuus kaikista Aito perinteinen-tuotteista Italiassa (DOOR 31.3.2014)

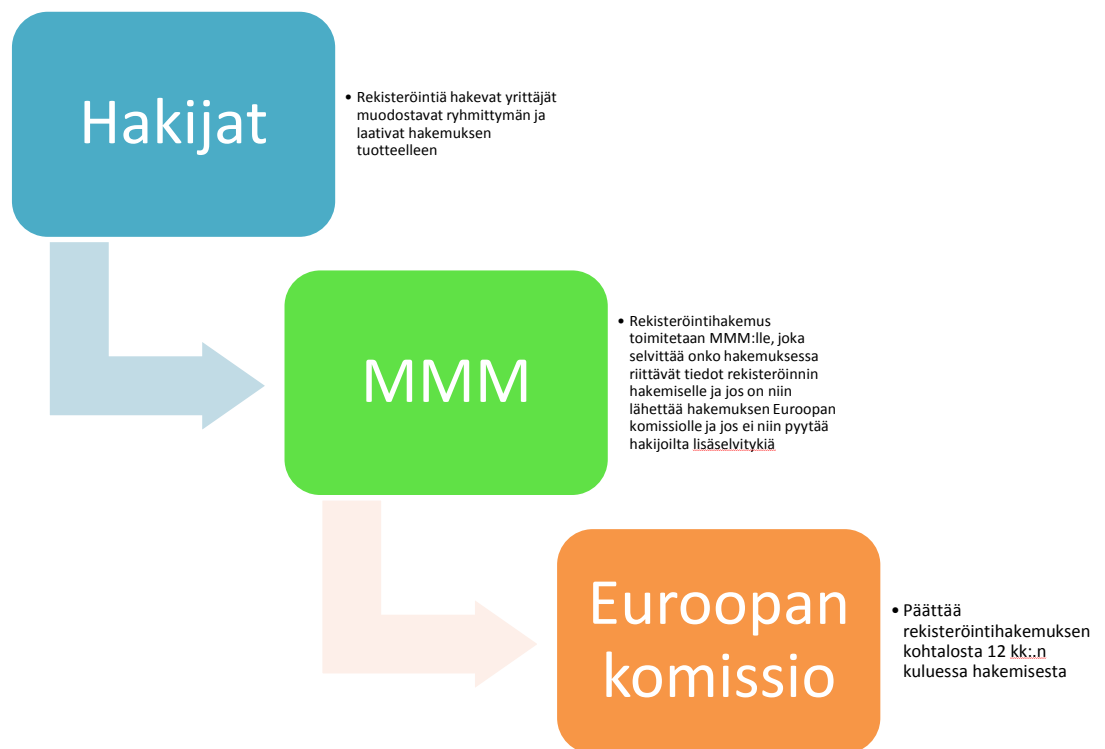
Kuten kuvio 24. voidaan nähdä, yksikään lihavalmiste ei ole APT-suojattu Italiassa. Juustoista ainoana tämän suojauksen on saanut Mozzarella.

Kuvio 25. Lihan ja juuston osuus kaikista Aito perinteinen-tuotteista Ruotsissa (DOOR 31.3.2014)

APT- suojaus löytyy sekä juustolta että lihavalmisteelta (Kuvio 25.). Kyseinen juusto on Hushållsost ja kyseinen lihavalmiste on Falukorv.

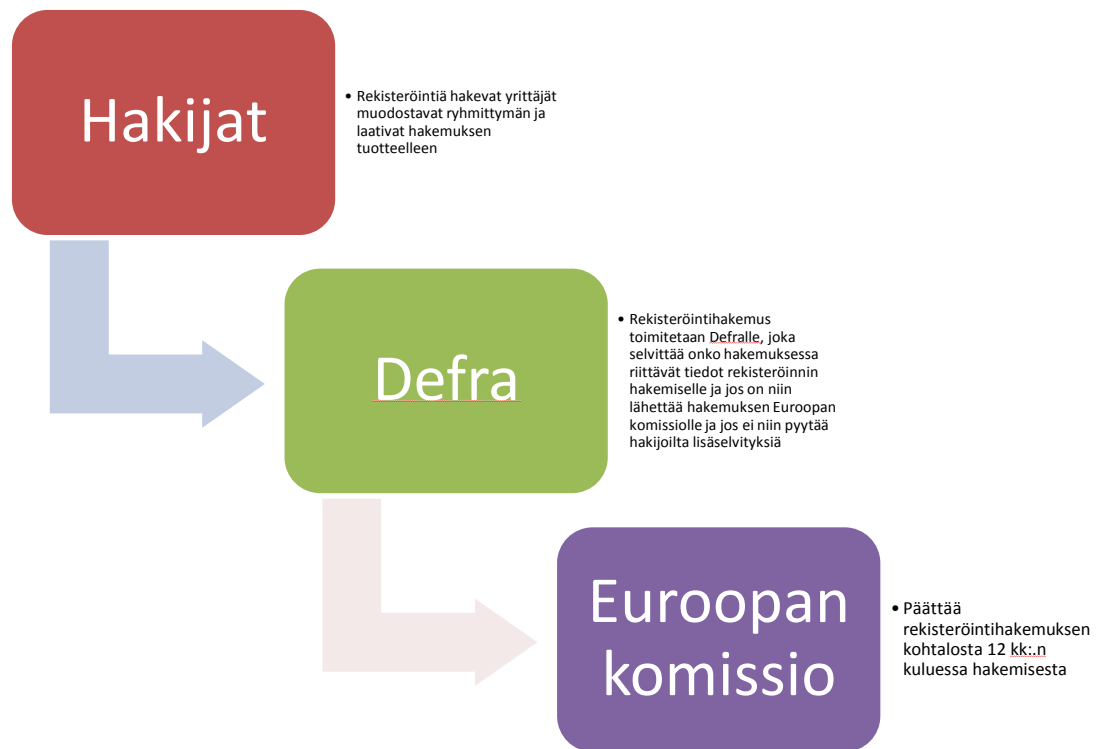
5.6 Hakuprosessi

Kuvio 26. Nimisuojausprosessi Suomessa (Maa- ja metsätalousministeriö 2013)

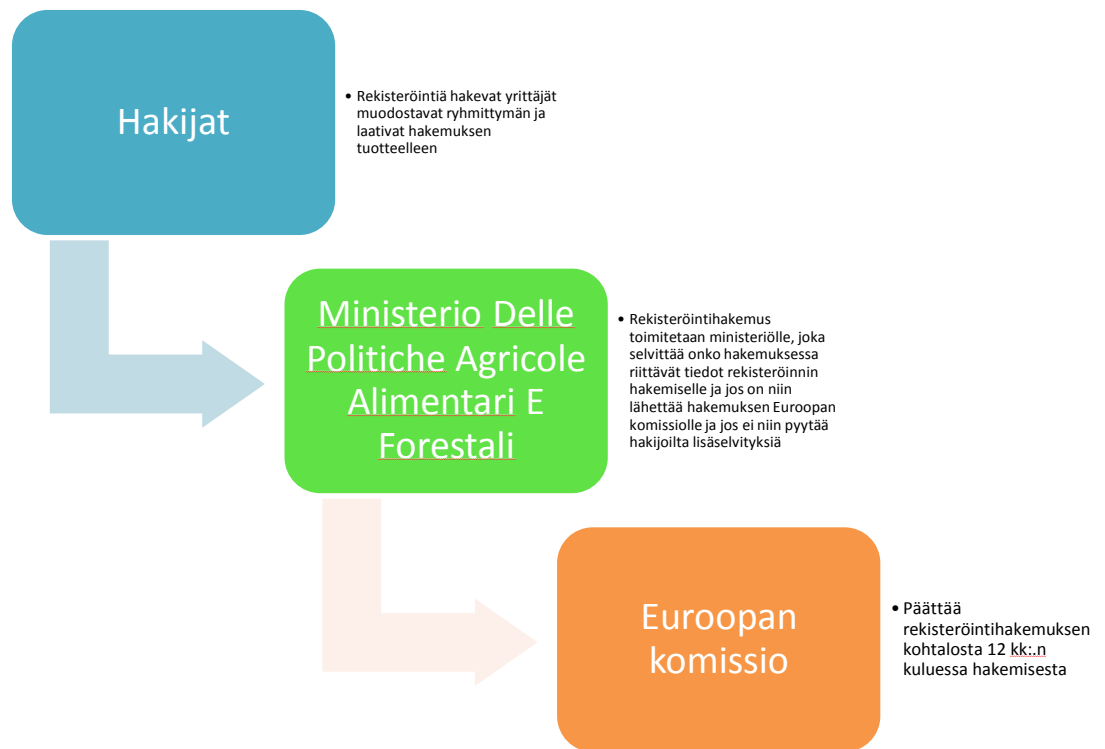
Kuvio 26. esittää nimisuojauskseen perusprosessia Suomessa. Ensimmäisessä vaiheessa nimisuojausta hakevat yritykset kokoontuvat ja laativat yhdessä rekisteröintihakemuksen tuotteelleen. Rekisteröintihakemus toimitetaan Maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriö selvittää, että onko hakemuksessa riittävät tiedot nimisuojauskseen vai tarvitaanko lisäselvityksiä hakijoilta. Jos hakemus on riittävä, se toimitetaan Euroopan komissiolle, joka 12 kuukauden sisällä päättää hakemuksen kohtalosta.

Isossa-Britanniassa hakuprosessi on viisivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa hakijat kokoontuvat yhteen ja täyttävät tarvittavat hakupaperit, jotka hyväksytetään Defralla. Tämän jälkeen hakemus altistetaan vastaväittelymenetelmälle. Jos vastaväitteitä ei synny, hakemus lähetetään Euroopan komissiolle tarkastettavaksi. Hakemus julkaistaan EU:n lehdessä, josta alkaa laajempi väittelymenettely. Jos vastaväitteitä ei synny, tuote rekisteröidään nimisuojaatuksi. (Department for Environment, Food & Rural Affairs, n.d.) Kuten kuvio 27. osoittaa, että prosessin perusperiaate on yleinen EU:n hakuprosessin periaate.

Kuvio 27. Nimisuojausprosessi Isossa-Britanniassa (Defra n.d.)

Kuviossa 28. on esitetty Italian nimisuojausprosessi ja kuviosta voidaan päätellä, että hakuprosessina nimisuojan hakeminen on samanlainen kuin Suomessa. Aluksi nimisuoja tuotteilleen hakevat yritykset kokoontuvat ja laativat nimisuojaushakemuksen, joka toimitetaan Italiassa Ministero Delle Politiche Agricole Alimentari E Forestali. Ministeriössä, kuten Suomessa-kin Maa- ja metsätalousministeriössä, selvitetään täyttääkö hakemus nimisuojausprosessin kriteerit. Jos ministeriö katsoo hakemuksen tietojen olevan riittäviä, hakemus lähetetään Euroopan komissiolle.

Kuvio 28. Nimisuojausprosessi Italiassa (Ministerio Delle Politiche Agricole Alimentari E Forestali 2013)

Ruotsissa valmistettujen juustojen laaduntarkastuksen hoitaa Ostfrämjandet, joka on ei-kaupallinen yhdistys. Tämän yhdistyksen jäsenet ovat yrityksiä, joiden vuosittainen tuotanto on yli 100 tonnia juustoa. Kaikki Hushållsost-juuston valmistajat ovat tämän Ostfrämjandet-yhdistyksen jäseniä. SLV eli Statens Livsmedelsverk valvoo myös ruotsalaisten elintarvikkeiden laatua tekemällä tarkastuksia, joita tekevät paikalliset ympäristö- ja terveysviranomaiset. Tämä virasto vastaa siitä, että kuluttajille myydyt ruotsalaiset elintarvikkeet täyttävät niille asetetut laatuvaatimukset sekä että niiden valmistus on lainsäädännön mukaista. Suomessa puolestaan kaiken laadunvalvonnan hoitaa Evira.

Kuviossa 29. on esitetty Ruotsin hakuprosessi ja nimisuojan hakeminen Ruotsissa aloitetaan muodostamalla hakijaryhmä. Hakijaryhmä yhdessä tekevät rekisteröintihakemuksen, johon tulee eritellä tuotespesifikaatio. Rekisteröintihakemus toimitetaan Ruotsissa toimivalle viranomaiselle eli NFA:lle. Jos NFA:ssa katsotaan että hakemus täyttää tarvittavat kriteerit rekisteröinnille, se toimitetaan Euroopan komissiolle. Komissio tekee lisätutkimuksia liittyen hakemukseen ja kahdentoista kuukauden kuluessa tulee päätös, että sisältääkö hakemus tarvittavat tiedot, jotta se voidaan nimisuojata.

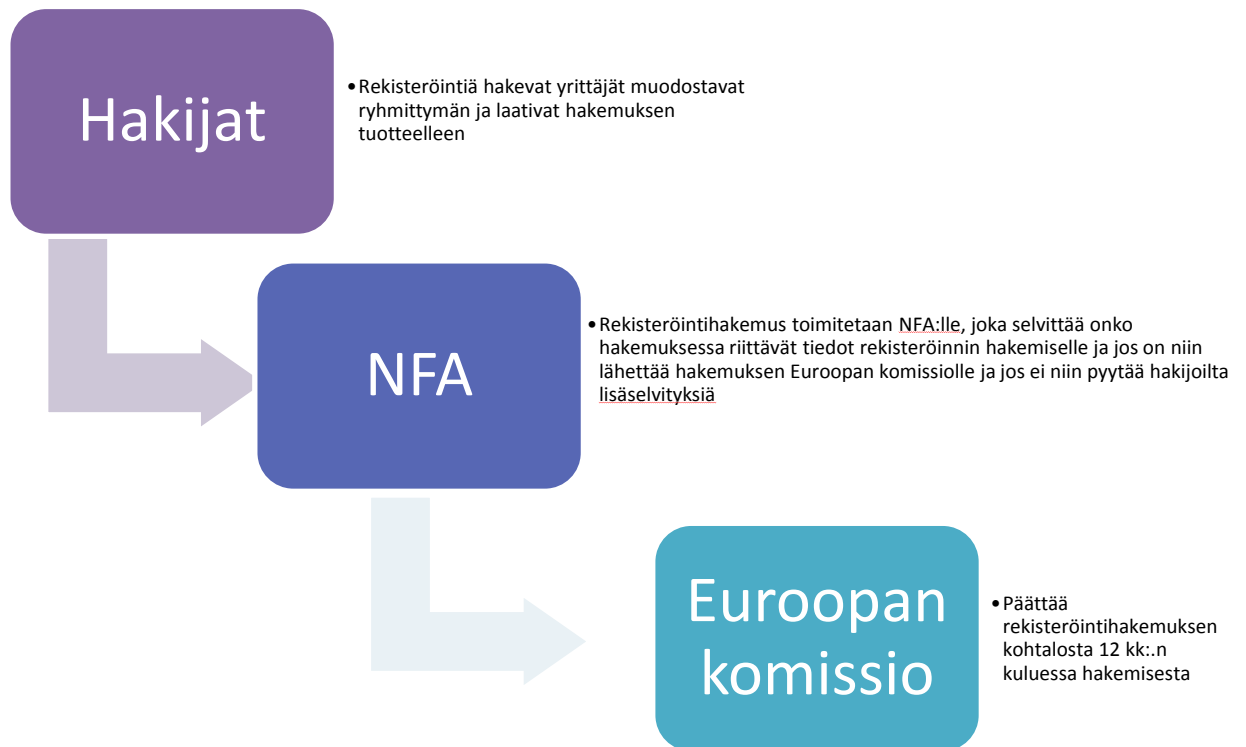
Jos komissio katsoo, että hakemus ei täyty kriteereitä nimisuojauskseen, hakemus voidaan hylätä ja täten myös nimeä ei rekisteröidä. Jos taas komissio katsoo, että nimitys täyttää kriteerit, julkaistaan hakemus lehdessä.

Julkaisun jälkeen siirrytään vastaväitemenettelyyn, jossa on kaksi tapaa: rekisteröinti ilman vastalauseita ja kyseenalaistamista koskeva menettely. Rekisteröinnissä ilman vastalauseita rekisteröinti hyväksytään, jos kuuden kuukauden kuluttua julkaisemisesta ei ole ilmestynyt vastaväitteitä. Kyseenalaistamista koskeva menettely puolestaan tarkoittaa että jos kuuden kuukauden aikana on tullut vastaväitteitä, alkaa uusi vaihe eli oppositio.

Vastaväitteet voidaan hyväksyä alla olevissa tapauksissa

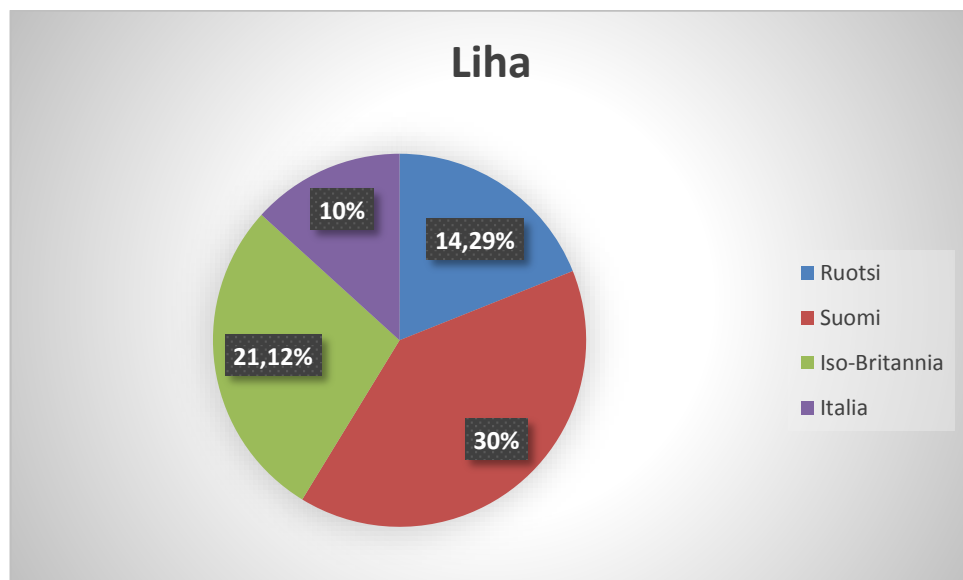
- Jos tuote ei täytä määritelmän mukaisia kriteereitä.
- Jos ehdotettu rekisteröinti olisi haitallinen
- Vastaväitemenettelyn avulla voidaan muodostaa takeet, että nimi on perusteltu

Vastaväitteiden jälkeen on kolme kuukautta aikaa tutkia perusteluja, joilla voidaan hyväksyä rekisteröinti

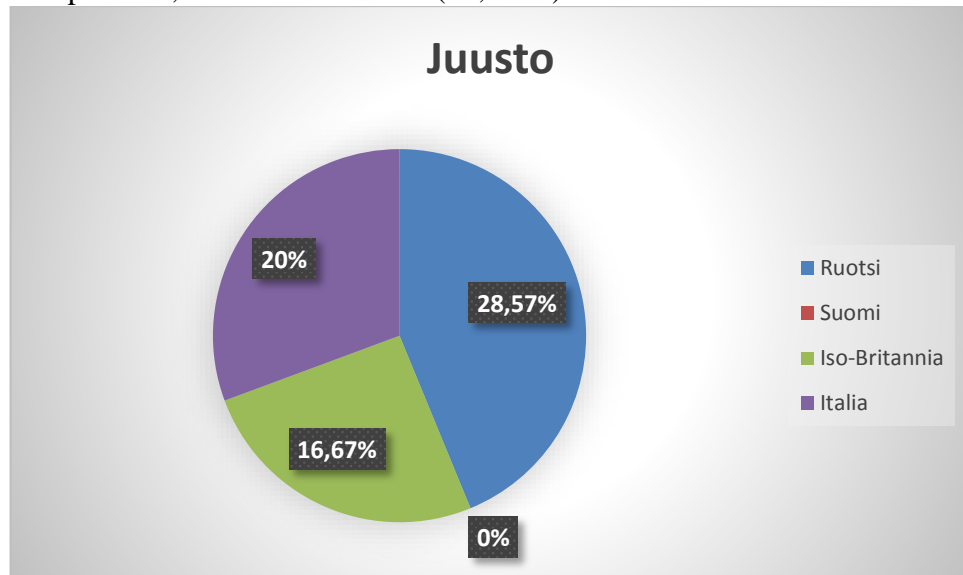
Kuvio 29. Nimisuojausprosessi Ruotsissa (SLV 2013)

6 ERI TUOTERYHMIEN NIMISUOJAUS

Kuvio 30. Lihavalmisteiden jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

Yllä olevassa kuviossa (Kuvio 30.) on koottu lihavalmisteiden jakaantuminen vertailunkohteena olevien maiden eli Ison-Britannia, Italian, Ruotsin ja Suomen kesken. Kuten kuviosta huomataan, suurin lihavalmisteiden suojausprosentti löytyy Suomesta (30 %). Toiseksi suurin osuus löytyy EU:n ulkopuolelta, Isosta-Britanniasta (21,12 %).

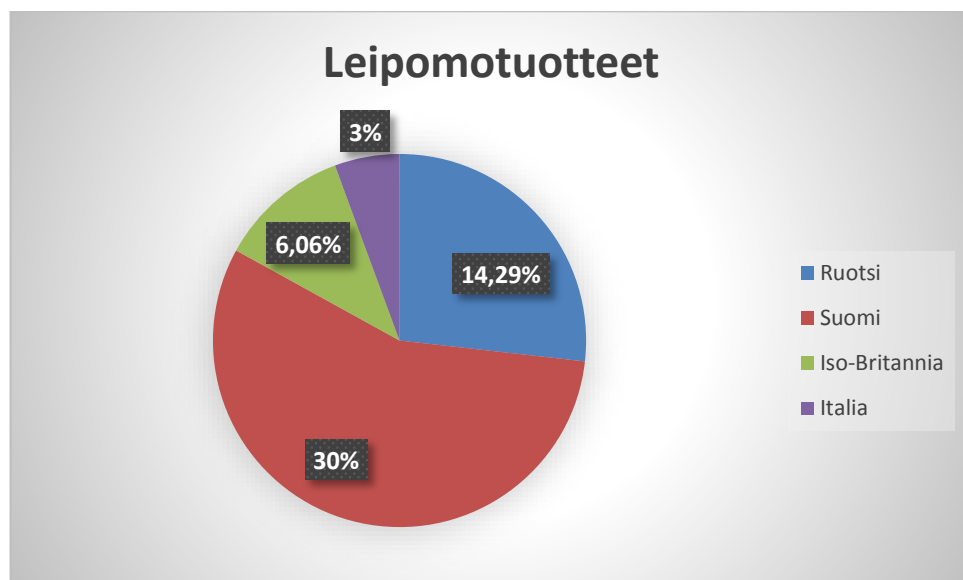
Kuvio 31. Juustojen jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

Kuviosta 31. huomataan, että vertailtavista maista Ruotsilla on suurin prosentti nimisuojaetuista juustoista (28,57 %). Tämä on yllättävää, koska Italia mielletään ihmisten mielissä juustojen maaksi, mutta tässä tilastoinnissa se tulee hyvä toisena 20 %:lla.

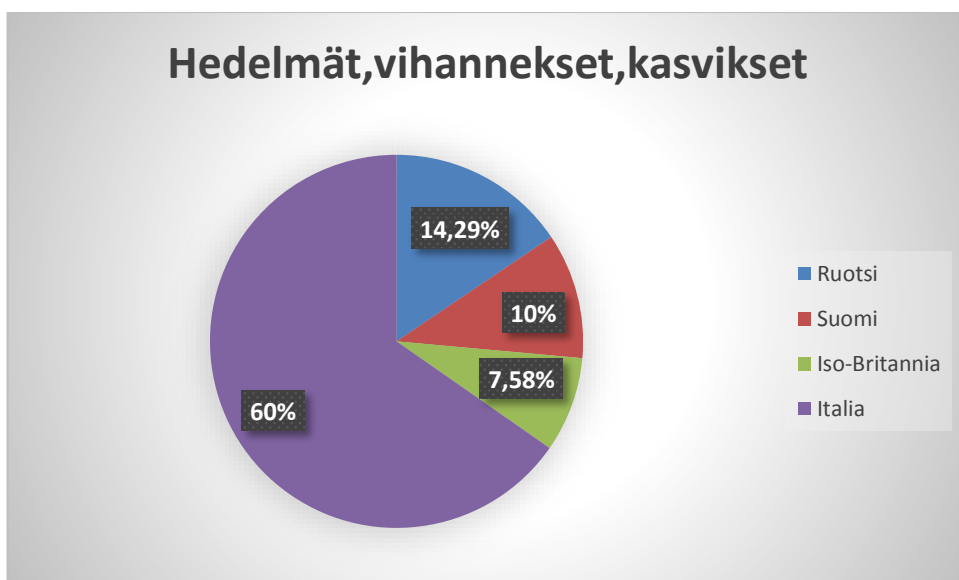
Kuvio 32. Kalan ja muiden merenelävien jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

Suomessa syödään keskimäärin muihin EU:n maihin nähden paljon kalaa, joten tämä selittää hyvin kuviossa 32. nähdyn ilmiön, että Suomessa on eniten nimisuojaattuja kalatuotteita. Vähiten vertailtavissa maissa kalaa on nimisuojaattu Italiassa.

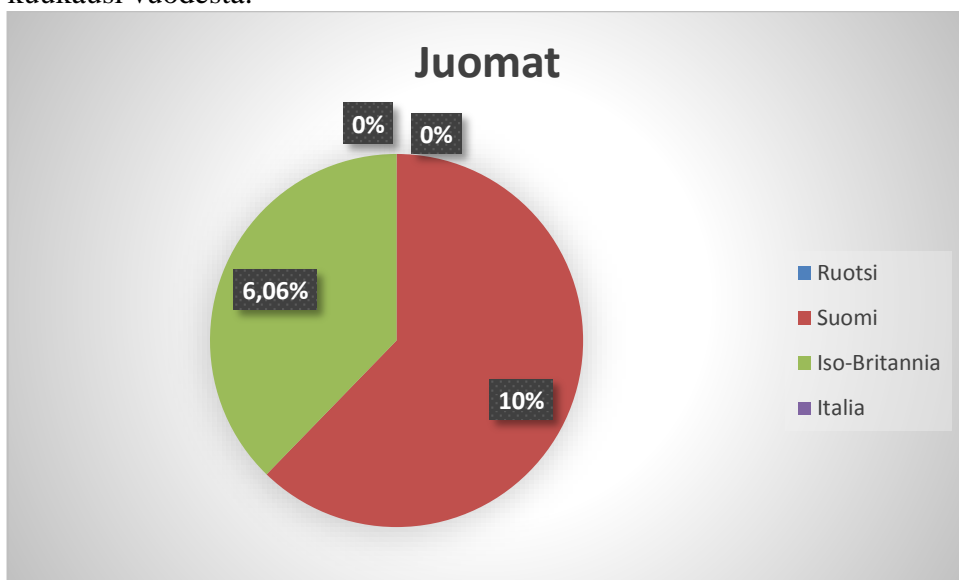
Kuvio 33. Leipomotuotteiden jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

Leipomotuotteiden (Kuvio 33.) kohdalla yllätyksenä tuli, että Italia on vain 3 % tuotteistaan nimisuojaannut. Italia kuitenkin tunnetaan maailmalla pizzojen maana. Suomi puolestaan on ykkössijalla 30 %:lla. Isossa-Britanniassa leipomotuotteiden kuninkaana tunnetaan Cornish Pasty.

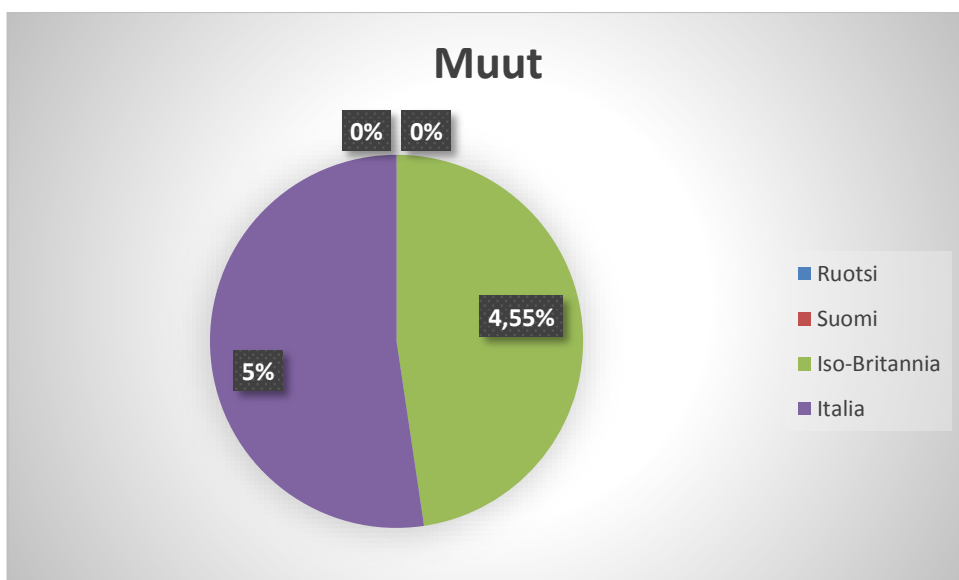
Kuvio 34. Hedelmien, vihannesten ja kasvien jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

Hedelmien, vihannesten ja kasvien DOOR-tietojen pohjalta (Kuvio 34.) nähtiin, että Italiassa on yli puolet kaikkien vertailtavien maiden hedelmä-, vihannes-, ja kasvissuojauksista. Italia on tunnettu lämpimistä kasvuolosuhteista, kun taas Ruotsissa (14,29 %), Suomessa (10 %) ja Isossa-Britanniassa (7,58 %) vuodenajan vaihtelut ovat suuria ja kesää on vain muutama kuukausi vuodesta.

Kuvio 35. Juomien jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

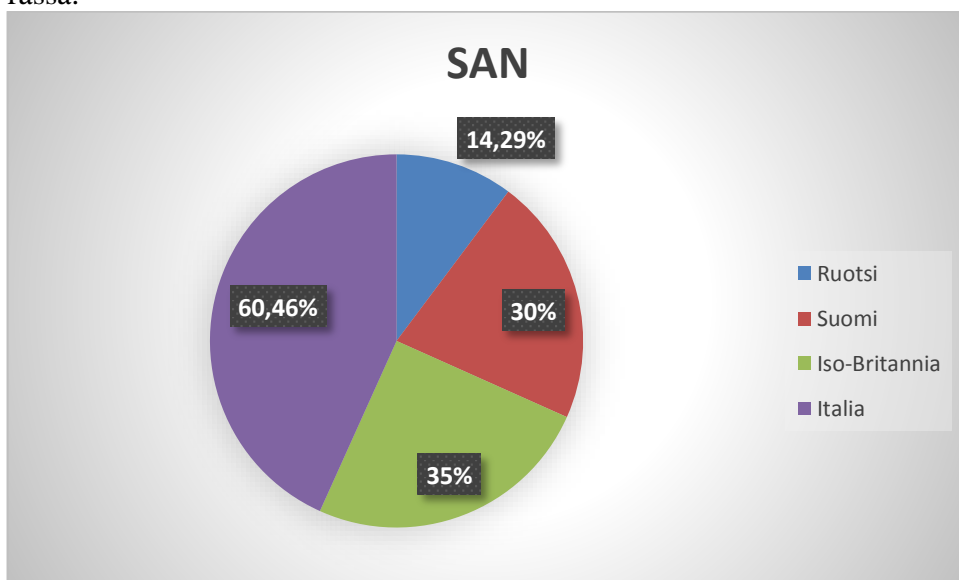
Juomateollisuuden kärkimaana toimi Suomi tässä vertailussa (Kuvio 35.) Ruotsissa tai Italiassa ei ole nimisuojaattu yhtään juomaa, joka olisi otettu huomioon tässä vertailussa.

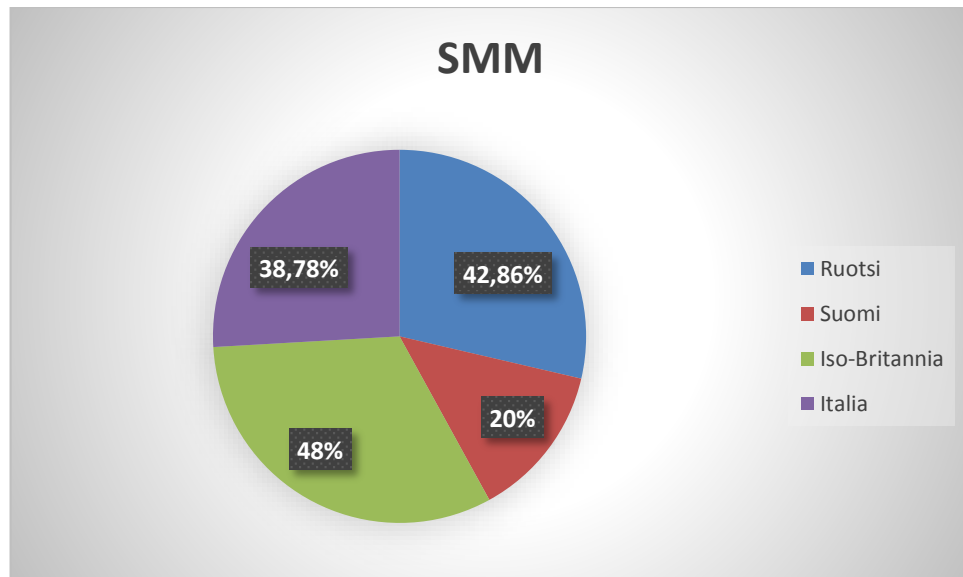
Kuvio 36. Muiden tuotteiden jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 2.4.2014)

Vertailussa tuli ilmi muitakin tuoteryhmiä kuin jo aikaisemmin jaotellut. Näitä ovat esimerkiksi rasvat. Tässä kuviossa on vielä otettu (Kuvio 36.) huomioon niiden jakaantuminen vertailumaiden kesken ja tultu siihen tulokseen että Italia on johtava maa rasvojen nimisuojauksessa.

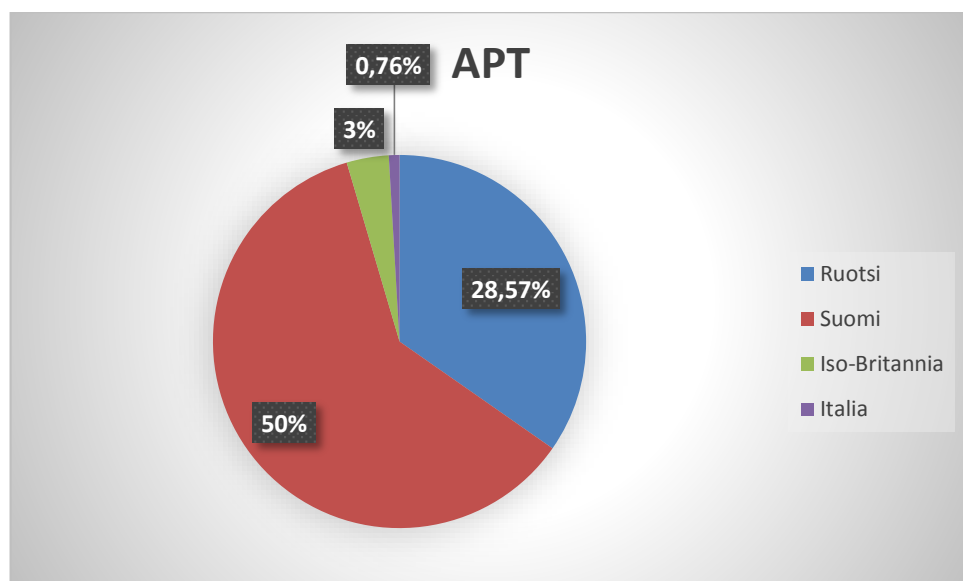
Alla oleviin kuvioihin (Kuviot 37.–39.) on koottu vertailtavien maiden sekä Suomen eri nimisuojaustapojen jakaantuminen. Tulosten analysoinnin näkökulmasta voidaan sanoa että Suomi on nimisuojauksessa jäljessä. Italia on nimisuojauksessa kehittynein maa mutta Iso-Britannia tulee hyvin perässä.

Kuvio 37. SAN-tuotteiden jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 3.4.2014)

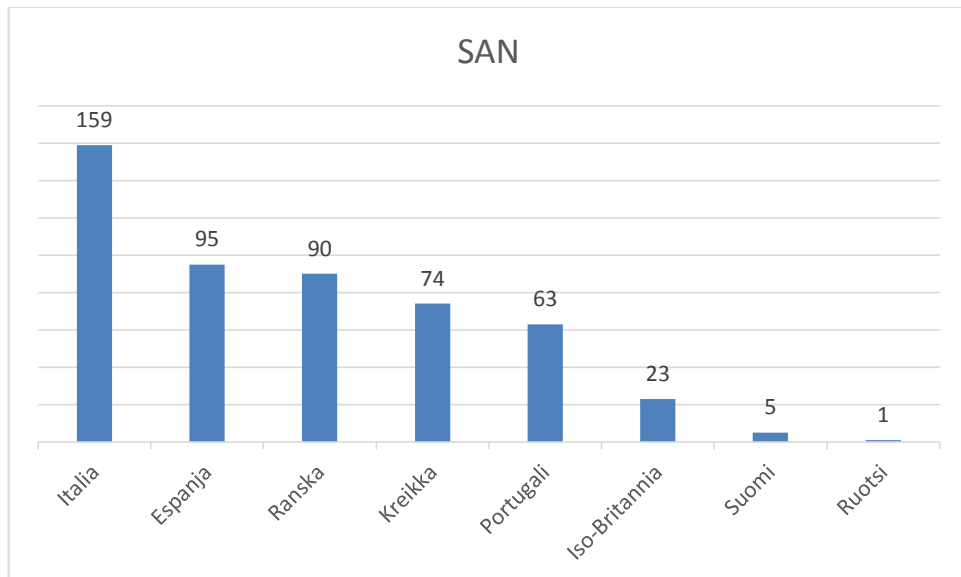
Kuvio 38. SMM-tuotteiden jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 3.4.2014)

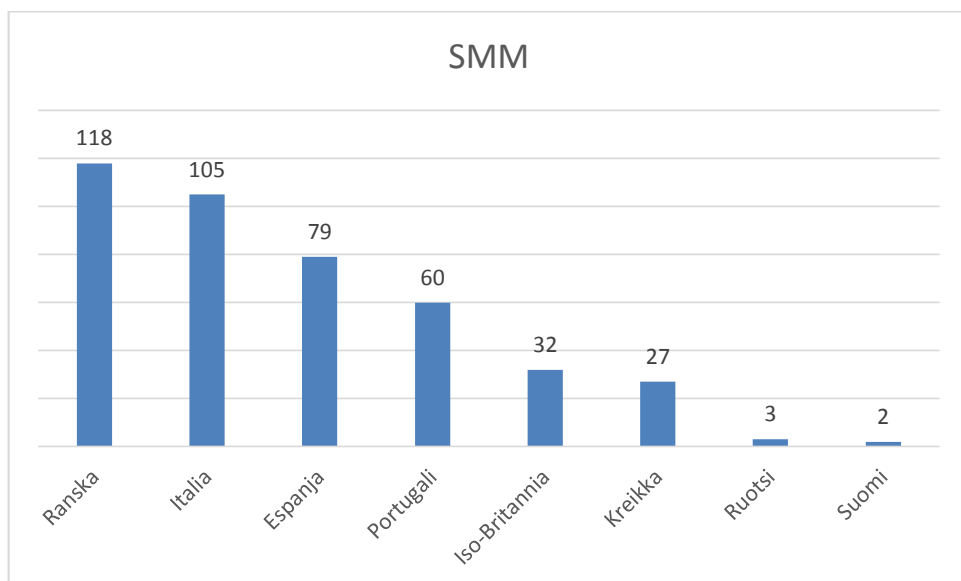
Kuvio 39. APT-tuotteiden jakaantuminen vertailtavien maiden kesken (DOOR 3.4.2014)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

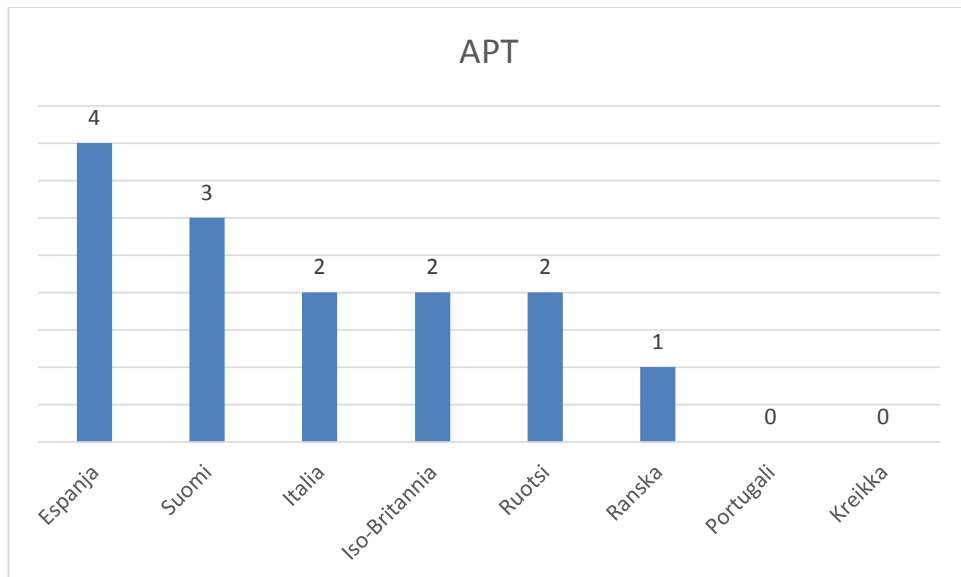
Vertailutuloksista huomataan selkeästi, että nimisuojaus on vielä lapsen kengissä Suomessa ja parantamisen varaa löytyy. Tällä hetkellä Suomessa on nimisuojusta tuotteita vain kymmenen ja ne ovat, kuten kuviosta 40.–42. huomataan, rajoittuneet suurimmaksi osaksi APT-suojaukseen.

Kuvio 40. SAN-tuotteiden määrä EU:n alueella (DOOR 31.3.2014)

Kuvio 41. SMM-tuotteiden määrä EU:n alueella (DOOR 31.3.2014)

Kuvio 42. APT-tuotteiden määrä EU:n alueella (DOOR 31.3.2014)

Vertailutuloksista huomataan myös ilmastolliset vaikutukset nimisuojaukseen. Mitä etelämmäksi mennään, tulevat nimisuojaukseen mukaan erilaiset hedelmät, vihannekset ja kasvikset. Esimerkiksi Italiassa yli puolet nimisuojaattavista tuotteista ovat hedelmiä, vihanneksia tai kasviksia. Iso-Britannia puolestaan tunnetaan kukkuloiden maana ja siellä kasvatetaan paljon karjaa, mutta ilmastolliset olosuhteet eivät ole ne otollisimmat esimerkiksi hedelmien viljelylle. Tämä huomattiin tutkittaessa DOOR-tietokannasta tämän maan nimisuojaattajia tuotteita ja yllätyksenä eivät tämän maan nimisuojausprosentit lihatuotteiden ja juuston suhteen eivät tulleet. Ruotsi on aina kilpaillut Suomen kanssa kaikesta ja sen huomaa myös nimisuojauksessa, vaikka Ruotsilla onkin vähemmän nimisuojaattajia tuotteita. Ilmaston näkökulmasta katsottuna tuotteet ovat samankaltaisia kuin Suomen. Ongelmana näillä molemmilla mailla on lyhyt kesä ja pitkä talvi, täten tuotteet koostuvat merenelävistä, lihasta ja juustoista.

Nimisuojauksessa on myös Suomessa epäkohtia, joita poistamalla tai ainakin niitä muuttamalla, pystytään edistämään nimisuojausta Suomessa.

Ensimmäinen epäkohta on muodostunut ongelmaksi ja se on yritysten koaminen ryhmittymäksi. Kuten lakikin sanoo, yksittäinen yrittäjä ei saa hakea nimisuojausta tuotteelleen vaan nimisuojauksen saa hakea ryhmittymä, kuten esimerkiksi pienmeijeriryhmittymä tai lihayrittäjien ryhmittymä.

Toinen epäkohta on nimisuojauksen tarkat kriteerit. Esimerkiksi kyytönmaidosta tehdylle juustolle saa hakea nimisuojausta, mutta kyyttöä ei voi nimisuojata. Tämä on muodostunut ongelmaksi mietittäessä suojaattavia tuotteita.

Nimisuojausprosessi kestää useita vuosia, joten radikaaleja muutoksia ei synny hetkessä eikä uusia nimisuojaattavia tuotteita myöskään.

Ongelmana voidaan nähdä myös että aina kun nimisuojaataan tuotteita, tuote voi saada vain yhden nimisuojaustavan. Esimerkiksi suojaattua alkuperäisnimitystä ja suojaattua maantieteellistä merkintää ei voi käyttää samasta tuotteesta.

Nimisuojaattavalla tuotteella, jotta se voidaan hyväksyä APT-tuotteeksi, pitää olla noin 30-vuotinen tai yhden sukupolven kestävä historia maassa. Tämä on muodostunut ongelmaksi mietittäessä nimisuojaattavia tuotteita. Esimerkiksi talkkunaa voi tänä päivänä nimisuojata, vaikka se on alun perin tullut Venäjältä, mutta sillä on pitkä historia Suomessa. Jos kyseessä on SAN- tai SMM-suojattu tuote, historiaa ei tarvitse löytyä. Esimerkiksi Ruotsi haluaa nimisuojata Absolut-vodkan suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, jolla turvataan vain raaka-aineiden ja valmistuksen ruotsalaisuus. (Taloussanomat 2014)

8 TULEVAISUUDEN TUTKIMUKSIA JA NÄKYMÄ

Suomalaisessa kulttuurissa on aina vuosikausia ollut ongelmana itsearvostuksen puute. Harvemmin Suomesta viedään uusia innovaatiota maailmalle vaan enemmän maailmalta niitä tuodaan Suomeen. Sama ongelma on myös ruokakulttuuriamme kohtaan. Suomalaiset itse eivät osaa arvostaa ruokiaan, vaikka on olemassa paljon erikoisuuksia, joita ei muualta saa. Suomessa syödään esimerkiksi perunaa koko maailmassa eniten.

Ahvenanmaalla olisi paljon nimisuojaattavia tuotteita. Esimerkiksi ahvenanmaalainen pannukakku on paikallinen erikoisuus, jota ei tehdä missään muualla. Mielestäni tässä tuotteessa olisi ainesta nimisuojaattavaksi tuotteeksi.

Suomessa voitaisiin aloittaa nimisuojaamaan vanhoja perinteisiä ruokia, kuten esimerkiksi maksa- ja munuaisruuat. Vanhan ajan ruuat ovat häviävä ilmiö kaiken pikaruuan tullessa enemmän vain suomalaisten ruokakulttuuriin mukaan. Tässä on työn sarkaa vielä tulevaisuudessa. Jos perinteisiä tuotteita saataisiin nimisuojaattua, tämä voisi edistää myös suomalaisten yritysten kiinnostusta nimisuojaamaan kohtaan.

Nimisuojausta tulisi tehdä Suomessa myös yrittäjille tunnetummaksi. Yrittäjille voitaisiin pitää erilaisia tilaisuuksia, joissa kerrottaisiin nimisuojausten perusasioita, kuten, mikä nimisuojaaja on, miten sitä voidaan hakea ja mille tuotteille sitä voidaan hakea. Yrittäjät voisivat näin saada lisätietoa ja perustaa yhdistyksiä, joilla hakea nimisuojausta omalle tuotteelleen.

Nimisuojausta kohtaan on vielä epäluuloja, kuten että tuoko se lisäarvoa suomalaisille tuotteille. Tässä olisi selvitettävää vielä paljon. Esimerkiksi karjalanpiirakkaa saadaan valmistaa vain tietyn tuotantomenetelmän mukaan, mutta vaikka karjalanpiirakka sai APT- suojauksen vuonna 2003, ei se ole muuttanut ihmisten suhtautumista tuotteeseen tai myöskään antanut lisäarvoa.

Työtä voitaisiin jatkaa ottamalla yrityksiä mukaan tähän. Kuten esimerkiksi vertailumaista Isosta-Britanniasta, Italiasta ja Ruotsista voisi ensin aloittaa ja sitten jatkaa laajemmin. Tämän yhteistyön avulla olisi mahdollista lisätä yritysten kiinnostusta asiaa kohtaan, oppia uusia toimintatapoja maailmalta sekä oppia myös uutta vieraista maista ja heidän nimisuojaatuista tuotteista. Jos Suomessa opittaisiin lisää vieraiden maiden nimisuojaatuista tuotteista,

olisi mahdollista tätäkin kautta löytää varmasti uusia ulottuvuuksia nimisuojaukseen ja nimisuojaaviin tuotteisiin. Kaiken tämän lisäksi parantuisi jo aikaisemmin mainittu itse arvostus suomalaisen ruokakulttuuriin.

LÄHTEET

Anttila, L. Perinteisille tuotteille EU:n laajuinen suojaus. Kehittyvä elintarvike 3/2004. Viitattu 31.3.2014

<http://kehittyvaelintarvike.fi/teemajutut/27-perinteisille-tuotenimille-eun-laajuinen-suojaus>

Eduskunta.Elintarvikelaki nro 23/2006. 13.1.2006

European Commission.2014.Agriculture and Rural Development.Quality policy.E-BACCHUS. Viitattu 30.3. -6.4.2014

<http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/e-bacchus/index.cfm?event=pwelcome&language=FI>

European Commission.2014.Agriculture and Rural Development.Quality policy. PDO-PGI-TSG. Door database. Viitattu 30.3.-6.4.2014

<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html>

Euroopan komissio. Neuvoston asetus maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäisnimitysten suojasta nro 510/2006. 5.1.2006

Euroopan parlamentti. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä nro 1151/2012. 21.11.2012

Government of United Kingdom.n.d. Search results for protected food name. Guidance for producers. Viitattu 23.2.2014

<https://www.gov.uk/protected-food-names-guidance-for-producers#how-to-apply> viitattu 23.2.2014

Itkonen, T.2011. Elintarvikkeiden nimisuojan valvontaohje. Evira. Tuoteturvallisuusyksikkö. Viitattu 4.3.2014

Maa-ja metsätalousministeriö.2013. Elintarvikkeet. Elintarvikkeiden laatu. EU:n nimisuoja järjestelmä. Järjestelmän nykytila ja historia. Viitattu 2.2.2014

Maa-ja metsätalousministeriö.2013. Elintarvikkeet. Elintarvikkeiden laatu. EU:n nimisuoja järjestelmä. Kolme tapaa suojata tuotenimitys. Viitattu 24.1.2014

Maa-ja metsätalousministeriö.2013. Elintarvikkeet. Elintarvikkeiden laatu. EU:n nimisuoja järjestelmä. Tuotenimen rekisteröinti. Viitattu 2.2.2014

Miettinen, A-L.2013. EU:n panostukset nimisuojaukseen. Nimisuoja tuotteet alueellista identiteettiä rakentamassa-hankkeen työpaja 26.11.2013. Maa-ja metsätalousministeriö. Ruokaosasto/Markkinayksikkö.

Ministero Delle Potiche Agricole Alimentari E Forestali. 2014. Qualita e sicurezza. Prodotti DOP, IGP e STG. Viitattu 31.3.2014

Strandberg, E.2013. Nimisuojaustuotteet alueellista identiteettiä rakentamassa-hankkeen selvitys. Hämeen Ammattikorkeakoulu. Bio-ja elintarviketekniikka.

Sverige Livsmedelsverket.n.d. Livsmedelsföretag.Väglöningar och branschriktlinjen.Väglöningar och annan information.Skyddade ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.Garanterade traditionella specialiteter enligt förordningen (EG) nr 509/2006. Viitattu 30.3.2014

Sverige Livsmedelsverket.n.d. Livsmedelsföretag.Väglöningar och branschriktlinjen. Väglöningar och annan information. Skyddade ursprungsbeteckningar,geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.Viitattu 30.3.2014

<http://www.slv.se/sv/grupp1/livsmedelsforetag/Vagledningar-och-ybranschriktlinjer/Vagledningar-och-annan-information/Skyddade-ursprungsbeteckningar-geografiska-beteckningar-och-garanterade-traditionella-beteckningar/>

Sverige Livsmedelsverket.n.d. Livsmedelsföretag.Väglöningar och branschriktlinjen.Väglöningar och annan information.Skyddade ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.Skydd av ursprungsbeteckningar (SUB) och geografiska beteckningar (SGB) enligt förordningen (EG) nr 510/2006. Viitattu 30.3.2014

Sarkka-Tirkkonen.M. Tositoimiin nimisuoja-asioissa, yritykset avainasemassa. Ruoka-Suomi 1/2014. Viitattu 7.4.2014

Taloussanommat.14.4.2014. Ruotsalaiset haluavat votkalle nimisuojan-” kuin samppanjaa”
<http://www.taloussanommat.fi/paivittaistavarat/2014/04/14/ruotsalaiset-haluavat-votkalle-nimisuojan-kuin-samppanjaa/20145350/12> Viitattu 17.4.2014

Turpeinen, M.2011. EU:n nimisuojaajärjestelmän hyödyntäminen Suomessa. Helsingin yliopisto. Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta. Taloustieteen laitos. Elintarvike-ekonomia. Pro gradu-tutkielma.

Tuusjärvi, E.2013. Esimerkkejä Britanniaasta-hyötyjä ja haasteita? . Nimisuojaustuotteet alueellista identiteettiä rakentamassa-hankkeen työpaja 26.11.2013. VTT. Ravitsemus ja kuluttajatutkimus.

SAN & SMM

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 1151/2012 artiklassa 8 on kerrottu, mitä tietoja SAN- ja SMM-tuotteiden rekisteröintihakemuksen tulee sisältää.

Suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM) ja suojatun alkuperäisnimityksen (SAN) rekisteröintihakemukset tulee sisältää seuraavat tiedot:

- hakijaryhmän nimi ja osoite sekä valvontaviranomaisen nimi ja osoite
- artiklassa 7 säädetty tuote-eritelmä:
 - suojattavan alkuperäisnimityksen tai maantieteellisen merkinnän nimi sellaisena kuin sitä käytetään kaupassa tai yleisessä kielenkäytössä ja ainoastaan niillä kielillä, joita perinteisesti käytetään tai käytettiin tietyn tuotteen kuvaamiseen määritellyllä maantieteellisellä alueella
 - tuotteen kuvaus, tarvittaessa myös raaka-aineiden kuvaus sekä tuotteen tärkeimmät fyysiset, kemialliset, mikrobiologiset tai aistinvaraiset ominaisuudet
 - näyttö siitä, että tuote on peräisin tarkoin määritellyltä maantieteelliseltä alueelta
 - kuvaus menetelmästä, jolla tuote saadaan aikaan, ja tarvittaessa aidosta ja muuttumattomista paikallisista menetelmistä, sekä pakkaamiseen liittyvät tiedot, jos hakijaryhmä katsoo sen tarpeelliseksi ja esittää nimenomaan kyseistä tuotetta koskevat riittävät perusteet sen osalta, miksi pakkaaminen on suoritettava rajatulla maantieteellisellä alueella laadun säilyttämiseksi, alkuperän varmistamiseksi tai valvonnan varmistamiseksi, ottaen huomioon unionin lainsäädännön, erityisesti tavaroiden vapaan liikkuvuuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden osalta
- yhtenäinen asiakirja, joka sisältää seuraavat tiedot:
 - tuote-eritelmän pääkohdat: nimi, tuotekuvaus, mukaan lukien tarvittaessa pakkausta ja merkintöjä koskevat erityissäännöt, ja maantieteellisen alueen tarkka määrittäminen
 - kuvaus tuotteen ja maantieteellisen alkuperän välisestä yhteydestä sekä tarvittaessa yhteyden perustana olevat tuotekuvauksen tai tuotantomenetelmän erityispiirteet

APT

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 1151/2012 artiklassa 20 on kerrottu, mitä tietoja APT-tuotteiden rekisteröintihakemuksen tulee sisältää.

Aidon, perinteisen tuotteen (APT) rekisteröintihakemuksen tulee sisältää:

- hakijaryhmän nimi ja osoite
- artiklassa 19 säädetty tuote-eritelmä, joka sisältää seuraavat tiedot:
 - rekisteröitäväksi ehdotettu nimi soveltuvine kieliversioineen
 - tuotekuvaus, mukaan lukien tärkeimmät fyysiset, kemialliset, mikrobiologiset tai aistinvaraiset ominaispiirteet, jotka osoittavat tuotteen erityisluonteen
 - kuvaus tuotantomenetelmästä mukaan lukien tarvittaessa käytettyjen raaka-aineiden tai ainesosien laji ja ominaisuudet sekä menetelmä, jolla tuote on valmistettu
 - tuotteen perinteiset luonteen määrittävät tärkeimmät tekijät

